

Jaarverslag 2011

Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2011 van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland.

Het jaar 2011 was een moeilijk jaar voor de Nederlandse pensioenfonds. Mede als gevolg van de Europese schuldencrisis waren de financiële markten zeer onrustig. De aandelenmarkten hebben in 2011 teleurstellende resultaten laten zien en ook de rente daalde gedurende het jaar tot een zeer laag niveau.

Ook ons pensioenfonds heeft daar in 2011 de gevolgen van gezien. In eerste instantie heeft het herstel van de dekkingsgraad zich voortgezet. Eind juni 2011 was de dekkingsgraad mede door stijging van de rente toegenomen van 111% tot 116%.

Vanaf juni daalde de rente sterk en de dekkingsgraad kwam in september 2011 zelfs weer even onder de 100%.

Daarna herstelde de dekkingsgraad zich, mede als gevolg van een kort herstel van de aandelenmarkten. Ook de herstell premie van € 7,3 miljoen die de werkgever in 2011 heeft betaald, droeg bij aan de stijging van de dekkingsgraad. Aan het einde van het verslagjaar heeft HP een additionele herstell premie betaald van ruim € 1,7 miljoen en daarmee kwam de dekkingsgraad eind 2011 uit op 105%.

Dit is precies op het niveau waarvan werd uitgegaan in het herstelplan. In vergelijking met veel andere pensioenfonds in Nederland is de financiële positie van ons pensioenfonds redelijk te noemen.

De financiële positie van het pensioenfonds is echter nog niet voldoende. Het fonds heeft niet voldoende buffers, waardoor er sprake is van een zogenaamd reservetekort. Het eigen vermogen is lager dan het vereiste eigen vermogen waarbij een dekkingsgraad hoort van 116%. Er is daarom nog steeds een lange termijn herstelplan van toepassing. De komende jaren zal het fonds langzamerhand weer voldoende reserve moeten opbouwen en zal de dekkingsgraad moeten stijgen tot een niveau van ongeveer 116%.

In dit jaarverslag wordt uitgebreid aandacht besteed aan de ontwikkelingen bij ons pensioenfonds in 2011.

Het bestuur wil hierbij iedereen bedanken die zich in het verslagjaar voor het pensioenfonds heeft ingezet.

Inhoud	pag.
1. Meerjarenoverzicht	4
2. Personalia	5
3. Bestuursverslag	7
3.1 Inleiding	7
3.2 Bestuursbeleid en gang van zaken in 2011	7
3.3 Financiële markten in 2011	15
3.4 Pensioenregeling	16
3.5 Verzekerden	20
3.6 Pensioenverplichtingen	22
3.7 Herverzekering	22
3.8 Beleggingen	23
3.9 Analyse van het resultaat en vermogen	26
3.10 Risico en beheersing	26
3.11 Gebeurtenissen na balansdatum	31
4. Jaarrekening	32
4.1 Balans per 31 december (na resultaatverdeling)	32
4.2 Staat van baten en lasten	33
4.3 Kastroomoverzicht	34
4.4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling in de jaarrekening	35
4.5 Toelichting balans	38
4.6 Toelichting staat van baten en lasten	43
5. Overige gegevens	46
5.1 Vaststelling	46
5.2 Resultaatbestemming	46
5.3 Uitvoeringsovereenkomst met de werkgevers	46
5.4 Oordeel Verantwoordingsorgaan	47
5.5 Actuariële verklaring	50
5.6 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	52

1. Meerjarenoverzicht

	2011	2010	2009	2008	2007
Aantallen					
Deelnemers	1.909	1.964	2.091	2.228	2.292
Gewezen deelnemers	4.090	4.057	3.912	3.835	3.784
Pensioengerechtigden	1.292	1.171	1.074	971	895
Totaal	7.291	7.192	7.077	7.034	6.971
Ouderdomspensioen	1.010	904	822	730	655
Nabestaandenpensioen	182	164	147	138	129
Wezenpensioen	56	58	58	51	53
Arbeidsongeschiktheidspensioen	44	45	47	52	58
Totaal pensioengerechtigden	1.292	1.171	1.074	971	895
Bedragen x € 1.000					
Beleggingsopbrengsten	59.812	89.334	108.625	-130.289	- 5.988
Premiebijdragen	37.368	31.328	31.528	30.551	19.583
Pensioenuitkeringen					
-Ouderdomspensioen	19.098	18.019	17.036	15.964	14.821
-Nabestaandenpensioen	1.708	1.622	1.446	1.371	1.220
-Wezenpensioen	161	167	152	118	108
-Arbeidsongeschiktheidspensioen	461	428	443	479	592
Totaal pensioenuitkeringen	21.428	20.236	19.077	17.932	16.741
Saldo overdrachten van rechten	- 1.937	20.046	- 187	- 1.406	- 1.753
Saldo van baten en lasten	- 40.999	9.737	102.147	-265.196	-16.321
Beleggingen	971.936	901.174	785.802	649.230	781.260
Overige activa en passiva	978	133	- 1.561	14.771	2.852
Totaal aanwezig vermogen	972.914	901.307	784.241	664.001	784.112
Technische voorzieningen	929.751	817.145	709.816	691.723	546.638
Stichtingskapitaal en reserves	43.163	84.162	74.425	-27.722	237.474
Minimaal vereist vermogen	36.312	32.076	28.782	27.834	25.960
Vereist eigen vermogen	141.325	132.270	121.030	150.238	147.280
Toetswaarde solvabiliteit	121.527	123.801	120.794	129.358	151.111
Dekkingsgraad	105%	111%	111%	96%	143%
Rendement	7,2%	11,1%	16,4%	- 16,5%	- 0,5%

2. Personalia

Bestuur

Bestuurssamenstelling per 31 december 2011:

Namens de werkgevers:

- Marcel Lasonder (voorzitter, vanaf 10 juni 2010)
- Jack Dekker (vanaf 14 juni 2007)
- John Sutherland (vanaf 17 december 2007)
- Harald Werner (vanaf 1 juli 2006)

Namens de werknemers:

- Peter van der Heijden (vanaf 22 juni 2000)
- Henk Splint (vanaf 10 juni 2010)
- René van Warmerdam (vanaf 1 november 2009)

Namens de gepensioneerden:

- Simon Dijkhuizen (vanaf 1 juli 2008)

De eerste vier bestuursleden zijn benoemd door de werkgevers.

De drie werknemersbestuursleden zijn benoemd door de ondernemingsraad en een bestuurslid is gekozen door de gepensioneerden.

De samenstelling van het bestuur is in 2011 niet gewijzigd.

Dagelijks Bestuur

Als leden van het Dagelijks Bestuur (DB) fungeerden in 2011 de bestuursleden René van Warmerdam en Harald Werner, alsmede Frank Heijnis (secretaris).

Het DB is belast met het dagelijks beleid van de stichting en heeft als taken onder meer:

- voorbereiding van de beleidsbeslissingen van het bestuur;
- toezicht op de beheerstaken van het bestuur conform de statuten;
- voorbereiding van de bestuursvergaderingen;
- besluitvorming over individuele gevallen.

Deelnemersraad

Samenstelling per 31 december 2011:

namens de actieve deelnemers

- Gerard van Zelst, voorzitter
- Stan Bosch, secretaris
- Bert Ypey
- Ids Sijbrandij
- Dick van Gaalen

namens de gepensioneerden

- Klaas Nienhuis
- Hans Suijs

namens de gewezen deelnemers

- Frits Nolet

Gedurende het verslagjaar zijn er verkiezingen gehouden voor de deelnemersraad. Paul Burgers heeft zich niet herkiesbaar gesteld als lid van de deelnemersraad. De overige zeven leden stelden zich herkiesbaar en werden herkozen als lid. Paul Burgers werd opgevolgd door Klaas Nienhuis. Het bestuur bedankt Paul Burgers voor de werkzaamheden die hij voor het fonds heeft verricht als lid van de deelnemersraad.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan was ultimo 2011 als volgt samengesteld:

- Hans Daniels en Rob Idink, namens de werkgever
- Gerard van Zelst en Stan Bosch, namens de actieve deelnemers
- Hans Suijs en Klaas Nienhuis, namens de gepensioneerden

Paul Burgers trad in de loop van 2011 af als lid van het Verantwoordingsorgaan. Klaas Nienhuis werd door de deelnemersraad benoemd als zijn opvolger. Het bestuur bedankt Paul Burgers voor de werkzaamheden die hij als lid van het verantwoordingsorgaan voor het fonds heeft verricht.

Intern toezicht

Er is gekozen voor intern toezicht door een visitatiecommissie.

Het volgende intern toezicht onderzoek staat gepland in het najaar van 2012.

Overige functionarissen

- Frank Heijnis, Aon Hewitt, secretaris
- Jos Snoeren, Hewlett-Packard, compliance officer

Actuarissen

- Hans van den Hatert, Aon Hewitt (adviserend actuaire)
- Bart Weijers, Towers Watson (certificerend actuaire)

Accountant

- Hildegard Elgersma, Ernst & Young Accountants

3. Bestuursverslag

3.1 Inleiding

Het bestuur brengt hierbij verslag uit over het boekjaar 2011.

Het pensioenfonds voert de volgende pensioenregelingen uit:

- de pensioenregelingen van HP Nederland B.V., inclusief de excedentregeling en de premiepensioenregeling;
- de oude pensioenregeling van pre-merger HP Nederland B.V. m.b.t. ouderenregelingen, gewezen deelnemers en gepensioneerden;
- de oude pensioenregelingen van pre-merger Digital m.b.t. ouderenregelingen, gewezen deelnemers en gepensioneerden.

Het aantal aangesloten ondernemingen bleef ongewijzigd vijf.

3.2 Bestuursbeleid en gang van zaken in 2011

Bestuursvergaderingen

Het bestuur kwam in het verslagjaar 2011 vijf maal in vergadering bijeen. Voorts werden er twee gezamenlijke vergaderingen gehouden met de deelnemersraad en drie gezamenlijke vergaderingen met het verantwoordingsorgaan.

Hierna zal kort worden ingegaan op de diverse onderwerpen die in 2011 de aandacht van het bestuur hebben gehad.

Beleggingsbeleid en beleggingsresultaten

De aandelenportefeuille liet in 2011 een teleurstellend resultaat zien, waarbij het rendement met -/- 5,3% nagenoeg gelijk was aan de benchmark. In de categorie onroerend goed behaalde de portefeuille een slecht rendement van -/- 8,9%, waarmee deze aanzienlijk lager was dan de *benchmark* van -/- 3,3%. Op de vastrentende waarden werd een rendement van 20,7% behaald. Daarmee kwam het resultaat voor 2011 0,25% hoger uit dan de gehanteerde *benchmark* van 20,45%.

Voor het fonds resulteerde dit in een *totaal rendement* van 8,6% over de totale beleggingsportefeuille.

Dit was iets lager dan de gehanteerde benchmark van 9,1%.

Het bovengenoemde rendement is exclusief het negatieve resultaat in verband met de afdekking van het valutarisico. Inclusief dit resultaat komt het totale resultaat over 2011 uit op 7,2%.

De rendement (exclusief valuta-afdekking) over de afgelopen jaren ten opzichte van de benchmark is als volgt

<u>Jaar</u>	<u>Rendement</u>		<u>Benchmark</u>
2011	8,6%		9,1%
2010	14,8%		14,5%
2009	16,4%		14,7%
2008	-/- 16,5%	-/-	13,1%
2007	-/- 0,5 %		1,0 %
2006	7,6 %		7,6 %
2005	16,7 %		15,6 %

Het negatieve resultaat ten opzichte van de benchmark is vooral een gevolg van de relatief slechte resultaten op vastgoed portefeuille. In de voorgaande jaren liet de vastgoedportefeuille steeds een positief resultaat ten opzichte van de benchmark zien.

In het beheer van de diverse portefeuilles vonden geen wijzigingen plaats.

Het totale vermogen was ultimo 2011 als volgt belegd:

Categorie	Beheerder	Bedrag
Aandelenfondsen	State Street	€ 328,5 miljoen
Obligatiefondsen (incl. LDI-fondsen)	BlackRock	€ 373,7 miljoen
Obligatiefondsen	Russell	€ 168,6 miljoen
Onroerend goed fondsen	Morgan Stanley	€ 34,6 miljoen
Flexioenrekeningen (risico deelnemers)	Robeco	€ 66,5 miljoen
Totaal belegd vermogen		€ 971,9 miljoen

Het bestuur heeft in maart 2011 het beleggingsplan 2011 vastgesteld. In dit plan worden de tactische doelstellingen en de verwachte ontwikkelingen voor dat jaar nader uiteengezet.

Het pensioenfonds belegt in zogenaamde beleggingsfondsen van de hiervoor genoemde vermogensbeheerders.

In 2010 is in samenwerking met de beleggingsadviseur gestart met een onderzoek om meer inzicht te krijgen in de mogelijke risicovolle beleggingen die zich binnen deze beleggingsfondsen bevinden.

Via een zogenaamde 'look through' service die de bewaarder van de beleggingen, BNY Mellon, biedt, kan meer inzicht worden verkregen in de daadwerkelijke beleggingen die zich binnen deze beleggingsfondsen bevinden. De eerste rapportages waren tijdens het verslagjaar beschikbaar. De rapportages zijn besproken in het investment committee en in het bestuur en vormen een onderdeel van het risicomanagement. Er zijn geen wijzigingen aangebracht naar aanleiding van de 'look through' rapportages.

Herstelplan en financiële positie

Op 31 december 2008 verkeerde het pensioenfonds in een situatie van onderdekking omdat de dekkingsgraad lager was dan 105%.

Op basis daarvan is op 30 maart 2009 bij De Nederlandsche Bank (DNB) een herstelplan ingediend.

Het herstelplan is mede gebaseerd op een door Ortec op verzoek van het fonds uitgevoerde continuïteitsanalyse.

Het herstelplan was er op gericht dat het pensioenfonds binnen een periode van 3 jaar weer op een dekkingsgraad van minimaal 105% zou komen en binnen een periode van 15 jaar weer voldoende reserves zou hebben om uit de situatie van een 'reservetekort' te komen.

De belangrijkste maatregelen zijn:

- in de jaren 2009, 2010 en 2011 worden de pensioenen voor de gewezen deelnemers en gepensioneerde deelnemers niet geïndexeerd; daarna zal gedeeltelijk kunnen worden geïndexeerd conform het dienaangaande in de Abtn vastgelegd beleid;

- jaarlijks wordt de gedempte kostendeekkende premie door de werkgever aan het fonds betaald zoals vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst en de Abtn;
 - in de jaren 2009, 2010 en 2011 betaalt de werkgever per jaar een extra bijdrage van € 7,3 miljoen, zodat de verwachte dekkingsgraad ultimo 2011 gelijk is aan 105%;
 - hoewel de beleggingen van het fonds ultimo 2008 overwogen waren in vastrentende waarden (obligaties), vond er op korte termijn geen 'rebalancing' plaats; dit gebeurde geleidelijk in de periode tot eind 2011.
 - de rentegevoeligheid van de dekkingsgraad is verder beperkt en de valutarisico's zijn geheel afgedekt.
- Het herstelplan werd in juni 2009 ongewijzigd goedgekeurd door DNB.

Gedurende het verslagjaar heeft het bestuur de ontwikkeling van de financiële positie van maand tot maand nauwgezet gevolgd. Binnen 5 werkdagen na afloop van elke maand is een zo goed mogelijke inschatting van de dekkingsgraad ingediend bij DNB.

De dekkingsgraad ultimo 2010 was 111%.

In 2011 liet de ontwikkeling van de dekkingsgraad een wisselend beeld zien vooral als gevolg van de beweeglijkheid van de rente.

In september 2011 daalde de dekkingsgraad tot 98% als gevolg van de sterke rentedaling. De dekkingsgraad kwam daarmee voor het eerst sinds augustus 2010 weer onder de 100%. In de laatste maanden van het verslagjaar steeg de dekkingsgraad geleidelijk weer tot 105% ultimo 2011.

Dit was mede een gevolg van betaling van de derde herstellpremie van € 7,3 miljoen door de werkgever in oktober 2011. Voorts heeft de werkgever nog een extra herstellpremie over 2011 betaald van ruim € 1,7 miljoen.

Bij de berekening van de dekkingsgraad per einde 2011 is gebruik gemaakt van de door DNB voorgeschreven middeling van de rentetermijnstructuur over het laatste kwartaal van 2011. In plaats van de rentetermijnstructuur per 31 december 2011 is als rente genomen de gemiddelde rentetermijnstructuur op dagbasis over de laatste drie maanden. Deze laatste was aanzienlijk hoger. Zonder deze rentemiddeling was de dekkingsgraad ultimo 2011 uitgekomen op 101,5%.

Tijdens het verslagjaar is de ontwikkeling van de financiële positie via de website (maandelijks) en via het Pensioen Magazine gecommuniceerd naar de deelnemers en gepensioneerden van het fonds.

De dekkingsgraad ultimo 2011 kwam uiteindelijk precies uit op het verwachte niveau volgens het herstelplan van 105%.

In februari 2011 is de tweede formele evaluatie van het herstelplan ingediend bij DNB. De ingediende evaluatie was mede gebaseerd op de uitkomsten van de aanvullende continuïteitsanalyse die door Ortec op verzoek van het bestuur is uitgevoerd. In februari 2012 is de derde evaluatie bij DNB ingediend gebaseerd op de voorlopige situatie per 31 december 2011.

Indexatie per 1 januari 2012

Het bestuur heeft in de bestuursvergadering van december 2011 besloten de ingegane pensioenen en premievrije aanspraken per 1 januari 2012 niet te verhogen. Dit besluit is gebaseerd op het in de Actuariële- en bedrijfstechnische nota (Abtn) vastgelegde beleid.

Omdat de geschatte dekkingsgraad ultimo november 2011 102,2% bedroeg, kon op basis van het vastgelegde indexatiebeleid geen verhoging van de ingegane pensioenen en premievrije aanspraken plaatsvinden.

Met inachtneming van het voorgaande heeft de Deelnemersraad hierover positief geadviseerd.

Het bestuur heeft voorts vastgesteld dat er geen mogelijkheden waren voor het geven van inhaalindexatie. Dit kan pas volgens het vastgestelde beleid als de dekkingsgraad 135% of hoger is.

De indexatie van de pensioenaanspraken van de actieve deelnemers per 1 januari 2012 bedraagt 2,33%. Dit is het maximum van de stijging van het consumenten prijsindexcijfer en de loonstijging volgens de ICK-CAO uit het afgelopen jaar. De hiermee gepaard gaande last is meegenomen in de voorziening ultimo 2011. Omdat deze last via de premie over 2012 bij de werkgever in rekening wordt gebracht, is hiervoor op de balans een vordering opgenomen op de werkgever.

Indexatiebeleid

Het indexatiebeleid is vastgesteld in het kader van het Financieel Toetsingskader (FTK).

Het FTK is een belangrijk onderdeel van de Pensioenwet.

In de Pensioenwet wordt gesproken van het verlenen van toeslagen op de pensioenen in plaats van het indexeren van pensioenen.

Het FTK verplicht pensioenfondsen om duidelijk aan de deelnemers en gepensioneerden te communiceren of de pensioenen worden geïndexeerd, en zo ja, onder welke voorwaarden.

Ook moet het pensioenfonds aangeven hoeveel het fonds wil indexeren (ambitieniveau) en in hoeverre het fonds dit denkt te bereiken (de verwachte realisatie). Voor DNB, de toezichthouder van de pensioenfondsen, vormt het FTK de basis voor de toetsing van de financiële positie en het financiële beleid van een pensioenfonds.

Het verlenen van toeslagen op de ingegane pensioenen en premievrije aanspraken is voorwaardelijk en afhankelijk van de financiële positie van het fonds. Deze positie wordt gemeten op basis van de dekkingsgraad. Dat is de verhouding tussen de verplichtingen van het fonds en het aanwezige vermogen. Op basis van de hoogte van de dekkingsgraad per eind november wordt door het bestuur jaarlijks vastgesteld of er ruimte is voor het verlenen van toeslagen.

Als de dekkingsgraad 125% of hoger is (er is dan geen reservetekort) dan wordt er volledig geïndexeerd. Indien de dekkingsgraad tussen de 105% en 125% is, dan wordt er gedeeltelijk geïndexeerd (op basis van een vastgestelde matrix). Als de dekkingsgraad lager is dan 105% (er is dan sprake van onderdekking) dan worden de pensioenaanspraken niet geïndexeerd.

Is de dekkingsgraad hoger dan 135% dan is er de mogelijkheid tot een zogenaamde inhaalindexatie. Dit betekent dat een eerder toegepaste korting op de indexatie weer gedeeltelijk, volgens het beleid van het pensioenfonds, tot maximaal 80% kan worden hersteld. Het bestuur neemt elk jaar een besluit ten aanzien van inhaalindexatie.

Hieronder is weergegeven welke indexatie de gepensioneerden en de gewezen deelnemers de afgelopen jaren hebben gemist in verband met de onvoldoende financiële middelen.

Jaar	Prijsindex	Verleende toeslag	Tekort
1.1.2012	2,33%	0%	2,33%
1.1.2011	1,38%	0%	1,38%
1.1.2010	0,40%	0,16%	0,24%
1.1.2009	2,53%	0%	2,53%

Premiepensioenregeling

Vanaf 1 januari 2010 geldt er voor nieuwe werknemers die in dienst komen bij Hewlett-Packard (HP) een nieuwe pensioenregeling.

Dit is een beschikbare premieregeling. Op verzoek van HP heeft het bestuur van het pensioenfonds besloten om deze regeling uit te voeren.

De premies die worden gestort in het kader van deze regeling worden belegd via individuele Flexioen spaarrekeningen bij Robeco.

Naast deze premiepensioenregeling is ook een WIA-excedentregeling van toepassing voor de deelnemers aan de nieuwe regeling.

Ultimo 2011 waren er 298 actieve deelnemers en 21 gewezen deelnemers aan de premiepensioenregeling.

Premie

Bij de werkgevers wordt een gedempte kostendekkende premie in rekening gebracht. Op basis van de financiële positie van het fonds kan eventueel een korting op de premie worden verleend. Ook kan een aanvulling op de premie worden gevraagd indien de dekkingsgraad van het fonds lager is dan 125% en er dus sprake is van een situatie van reservetekort.

Uitgangspunt vormt jaarlijks de kostendekkende premie die gebaseerd is op de actuele rentetermijnstructuur. Deze premie is daarmee gevoelig voor renteveranderingen. Hierdoor ontstaan fluctuaties. Om dit te voorkomen bestaat er een mogelijkheid om een premiedemping te bewerkstelligen. Het bestuur heeft besloten van deze mogelijkheid gebruik te maken.

Er wordt dan een gedempte premie berekend gebaseerd op een vaste rente. Tot en met 2010 bedroeg de gedempte disconteringsvoet 4,4%.

Dit percentage was afgeleid uit de verwachte beleggingsopbrengsten, rekening houdend met de ambitie om toeslagen te verlenen op de aanspraken van gepensioneerden en gewezen deelnemers.

In november 2010 heeft het bestuur besloten om de gedempte disconteringsvoet per 1 januari 2011 vast te stellen op 3,7%.

In 2011 is besloten om dit te handhaven voor 2012.

Dit nieuwe percentage is gebaseerd op de verwachte beleggingsopbrengsten die aanzienlijk lager zijn dan voorheen.

De kostendekkende premie bedroeg in 2011 € 30,8 miljoen terwijl de gedempte premie € 28,3 miljoen bedroeg. De minimaal te ontvangen premie en de feitelijke totale premie in 2011 bedroegen € 37,4 miljoen. De totale bijdragen van de werkgevers en werknemers zijn ten opzichte van 2010 met € 6,1 miljoen gestegen. Dit wordt veroorzaakt door

- stijging van de benodigde premies voor nieuwe aanspraken en risicopremies voor risico fonds (+ € 0,8 miljoen).
- stijging van de premie in verband met de opname van de indexatielast per 1 januari 2012 ten opzichte van die per 1 januari 2011 (+ 2,6 miljoen).
- betaling van een extra herstellpremie door de werkgever (+ 1,7 miljoen)
- stijging van de spaarbijdragen en risicopremies voor risico deelnemer (+ 1,0 miljoen).

Deelnemersraad

Het bestuur heeft ook in 2011 op een constructieve manier samengewerkt met de deelnemersraad. Er werd drie keer gezamenlijk vergaderd, waarvan een keer in een informele sfeer waarbij vooral is gesproken over de samenwerking en de communicatie.

In het voorjaar van 2011 zijn de driejaarlijkse verkiezingen gehouden voor een nieuwe samenstelling van de deelnemersraad. Zeven van de acht leden van de deelnemersraad werden herkozen. Een van de gepensioneerde leden stelde zich niet verkiesbaar en werd na de verkiezingen opgevolgd door een nieuw gekozen gepensioneerde. De nieuwe deelnemersraad trad in juni 2011 in functie.

Het bestuur heeft in 2011 voor de deelnemersraad een afzonderlijke informatiebijeenkomst georganiseerd over de wijzigingen in de Abtn, het onderzoek naar de ervaringssterfte en de wijzigingen van het reglement. Met betrekking tot de aanpassingen van de Abtn en aanpassing van de reglementen op verzoek van DNB heeft de deelnemersraad in 2011 een positief advies uitgebracht.

Communicatie

Het bestuur hecht grote waarde aan een goede communicatie met de deelnemers en gepensioneerden.

Er wordt door het pensioenfonds een Pensioen Magazine uitgebracht met actuele informatie over de HP-pensioenregelingen en algemene informatie over pensioenontwikkelingen in Nederland. In 2011 zijn twee reguliere magazines uitgebracht en toegezonden aan alle actieve deelnemers, gepensioneerden en aan de deelnemers voor wie de pensioenopbouw wordt voortgezet op basis van arbeidsongeschiktheid of een vertrekregeling (de zgn. doorbouwers).

Voorts heeft het fonds een interactieve website genaamd YBR (Your Benefits Resources). Op deze website kunnen de deelnemers, naast algemene informatie over hun pensioenregeling, hun eigen pensioenopbouw volgen. Via het invoeren van diverse variabelen kan men beoordelen wat de gevolgen voor het te bereiken pensioen zijn van de diverse flexibiliseringmogelijkheden in de pensioenregeling.

Het pensioenfonds heeft ook een eigen algemene website (www.hp-pensioenfonds.nl). Op deze website is algemene en actuele informatie opgenomen over het pensioenfonds en zijn er aparte afdelingen voor respectievelijk gepensioneerden en actieve deelnemers. Elke maand wordt via deze website de actuele stand van de dekkingsgraad vermeld met een toelichting op de ontwikkeling van de financiële positie.

Pension Fund Governance (Goed Pensioenfondsbestuur)

Het bestuur heeft ook in 2011 veel aandacht besteed aan “Goed pensioenfondsbestuur” .

Verantwoordingsorgaan

In 2011 heeft het bestuur drie keer vergaderd met het verantwoordingsorgaan. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het jaar 2011 is achter in het jaarverslag opgenomen.

Intern toezicht

In 2009 is voor de eerste keer een visitatieonderzoek uitgevoerd door Visitatiecommissie Holland (VCH). Een samenvatting van de resultaten van dit onderzoek, dat voor een groot deel betrekking had op het jaar 2009, is in het jaarverslag 2009 opgenomen. In het najaar van 2012 zal voor de tweede keer een onderzoek in het kader van het intern toezicht worden uitgevoerd.

Klachtenregeling

In 2011 is er één klacht met betrekking tot de uitvoering van het pensioenreglement ontvangen en behandeld door de klachtencommissie.

Rooster van aftreden

Op basis van de statuten geldt een rooster van aftreden voor de bestuursleden. In juni van elk jaar treedt een bestuurslid van werkgeverszijde en een bestuurslid van werknemerszijde af. Bestuursleden zijn maximaal twee keer herbenoembaar. Het bestuurslid dat is gekozen door de gepensioneerden treedt na vier jaar af maar is wel herkiesbaar. Er worden om de vier jaar nieuwe verkiezingen georganiseerd onder de gepensioneerden. In het voorjaar van 2012 zijn verkiezingen gehouden en is Simon Dijkhuizen herkozen als bestuurslid namens de gepensioneerden.

Gedragscode

Jaarlijks wordt door de bestuursleden de verklaring van naleving van de gedragscode getekend. Dat is ook in het verslagjaar gebeurd. Het bestuur heeft de taken van de compliance officer vastgelegd in een taakomschrijving die is gebaseerd op de gedragscode. In het verslag van de compliance officer over het jaar 2011 is aangegeven dat er geen bijzonderheden te melden waren.

Evaluatie functioneren en deskundigheidsbevordering

Het bestuur heeft in het verslagjaar zijn functioneren over 2010 geëvalueerd en afspraken gemaakt over de deskundigheidsverdeling en deskundigheidsbevordering binnen het bestuur.

In oktober 2011 heeft het bestuur het deskundigheidsplan aangepast naar aanleiding van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en met

inachtneming van de adviezen van het verantwoordingsorgaan.

Vergoedingsregeling

Voor alle leden van het bestuur, de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan die niet in dienst zijn bij Hewlett-Packard geldt een door het bestuur vastgestelde vergoedingsregeling voor het bijwonen van vergaderingen.

Uitvoeringskosten

Het bestuur heeft kennis genomen van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie met betrekking tot communicatie over uitvoeringskosten. Het bestuur heeft besloten om deze aanbevelingen zoveel mogelijk te volgen en vanaf 2012 de uitvoeringskosten in het jaarverslag te rapporteren conform deze aanbevelingen.

Actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn)

In de vergadering van juni 2011 heeft het bestuur, met inachtneming van het positieve advies van de deelnemersraad, een geactualiseerde Abtn vastgesteld. In dit zogenaamde bedrijfsplan van het pensioenfonds zijn belangrijke onderwerpen vastgelegd zoals de organisatiestructuur, het interne beheersingssysteem, de inhoud van de pensioenregeling, de actuariële opzet en de financiële sturingsmiddelen van het fonds. De aanpassingen in 2011 betroffen aanpassing van de actuariële grondslagen, aanpassingen in het beleggingsbeleid en enkele redactionele wijzigingen.

ALM-studie

In de tweede helft van 2010 is door Ortec een ALM-studie uitgevoerd. De belangrijkste conclusies van de studie voor het HP Pensioenfonds waren dat:

- de strategische mix van 55% vastrente waarden, 40% aandelen en 5% vastgoed nog steeds een goede mix is voor het fonds;
- de uitbreiding van de afdekking van het renterisico moet worden gebaseerd op de rentevisie van het bestuur van het fonds.

De uitbreiding van de afdekking van het renterisico van 60% naar 80% heeft ook in het verslagjaar nog niet plaatsgevonden gelet op de relatief lage rentestand.

Functioneren van het pensioenfonds

Het afgelopen jaar zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. De Nederlandsche Bank (DNB) heeft geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

Samenwerking EDS pensioenfonds

Hewlett-Packard heeft in 2008 het bedrijf EDS overgenomen.

In augustus 2009 is de formele integratie van EDS afgerond.

EDS heeft in Nederland een eigen pensioenfonds.

In maart 2010 zijn formele besprekingen gestart tussen de besturen van beide

pensioenfondsen om te onderzoeken op welke wijze kan worden samengewerkt om efficiencyvoordelen te behalen.

Er is een werkgroep gevormd bestaande uit twee vertegenwoordigers uit het bestuur van beide fondsen. De werkgroep heeft als opdracht gekregen om te onderzoeken op welke wijze het beste vorm gegeven kan worden aan een samenwerking tussen beide pensioenfondsen.

In de tweede helft van 2010 is voor beide fondsen door Ortec een ALM-studie uitgevoerd gebaseerd op dezelfde uitgangspunten en veronderstellingen.

Op deze wijze konden de uitkomsten van de studie voor beide fondsen goed worden vergeleken en zou vervolgens een derde ALM-studie gehouden kunnen worden voor een fictief gezamenlijk fonds. Aan het einde van het verslagjaar was deze derde studie nog niet uitgevoerd.

In verband met een onderzoek naar mogelijke harmonisering van de pensioenregelingen binnen Hewlett-Packard zijn de besprekingen in de gezamenlijke werkgroep in de loop van het verslagjaar tijdelijk stop gezet.

3.3 Financiële markten in 2011

De financiële markten waren in het begin van het verslagjaar nog redelijk positief gestemd. Tegen het eind van het tweede kwartaal ontstonden grote zorgen over een mogelijke escalatie van de schulden crisis in Zuid-Europa. Mede als gevolg daarvan zwakte de wereldeconomie in de tweede helft van 2011 af. Ook het debat rond het schuldenplafond in de Verenigde Staten had een negatief effect. Voorts was het uitstel van uitgaven door consumenten en investeringen door bedrijven slecht voor de groei. Dat werd nog versterkt door overheden die hun tekorten trachtten weg te werken.

De rente daalde in de eerste maanden en na een aanvankelijke lichte stijging was er daarna in augustus en vooral september een grote daling te zien.

Dit resulteerde in september 2011 bij veel pensioenfondsen tot een sterke daling van de dekkingsgraden.

In het vierde kwartaal steeg de rente aanvankelijk weer maar aan het einde van het jaar was het renteniveau toch fors lager dan een jaar eerder.

De aandelenmarkten hebben in 2011 matige resultaten laten zien met een opleving in het vierde kwartaal.

De teruggang in het tweede kwartaal en derde kwartaal was een gevolg van de onzekerheid over de toekomstige economische groei vooral veroorzaakt door de onzekerheid over de gevolgen van de schulden crisis.

3.4 Pensioenregeling

3.4.1 Huidige pensioenregelingen

De pensioenregeling van het pensioenfonds bestond eind 2011 uit:

1. Voor werknemers die voor 1 januari 2010 in dienst waren of die voor 1 januari 2010 een arbeidsovereenkomst hadden getekend/ontvangen:
 - a. een collectieve basisregeling over het salaris tot € 58.661,-;
 - b. een excedentregeling over het salaris boven € 58.661,-;
2. Voor werknemers die na 1 januari 2010 in dienst zijn getreden en na 1 januari 2010 een arbeidsovereenkomst hadden getekend/ontvangen:
 - a. een premiepensioenregeling

ad 1a. Collectieve basisregeling

Vanaf 1 januari 2006 is de basisregeling in verband met de Wet VPL gesplitst in twee onderdelen:

- de basisregeling A,
- de basisregeling.

De basisregeling A, geldt voor de zogenaamde 55-plussers (deelnemers die geboren zijn vóór 1 januari 1950 en die op 31 december 2004 en 31 december 2005 al deelnemer waren in het fonds).

Deze regeling geeft aanspraak op:

- ouderdomspensioen vanaf 61 jaar;
- tijdelijk ouderdomspensioen tussen 61 en 65 jaar;
- partnerpensioen;
- wezenpensioen;
- arbeidsongeschiktheidspensioen.

De basisregeling geldt voor de zogenaamde 55-minners (deelnemers die geboren zijn op of na 1 januari 1950 en nieuwe deelnemers, ongeacht leeftijd, van 1 januari 2006 t/m 31 december 2009).

Deze regeling geeft aanspraak op:

- ouderdomspensioen vanaf 65 jaar;
- partnerpensioen;
- wezenpensioen;
- arbeidsongeschiktheidspensioen.

ad 1b. Excedentregeling

De excedentregeling is vanaf 1 januari 2009 ook bij het pensioenfonds ondergebracht. Voor 2009 was deze regeling door Hewlett-Packard rechtstreeks ondergebracht bij Delta Lloyd (met uitzondering van de dekking van het partnerpensioen en het wezenpensioen in de excedentregeling).

De beide basisregelingen en de excedentregeling zijn vanaf 1 januari 2010 zogenaamde gesloten regelingen. Er treden geen nieuwe werknemers meer toe.

ad 2a. Premiepensioenregeling

Vanaf 1 januari 2010 geldt voor nieuwe werknemers een premiepensioenregeling. Dit is een beschikbare premieregeling. De premies die worden gestort in het kader van deze nieuwe regeling

worden belegd via individuele Flexioen spaarrekeningen bij Robeco. Naast deze premiepensioenregeling is ook een WIA-excedentregeling van toepassing voor de deelnemers aan de nieuwe regeling.

3.4.2 Pensioenregelingen verantwoord in het Jaarverslag

Dit jaarverslag geeft een verantwoording over de bij het pensioenfonds ondergebrachte pensioenregelingen en de gelden uit de aanvullende flexibele regeling van voorheen Stichting Pensioenfonds Digital Nederland. De bij het pensioenfonds ondergebrachte pensioenregelingen betreffen:

1. a. de vanaf 1 januari 2004 geldende basisregeling van HP Nederland B.V.
b. inclusief vanaf 1 januari 2009 de excedentregeling;
2. de vanaf 1 januari 2010 voor nieuwe werknemers geldende premiepensioenregeling
3. de oude pensioenregeling van pre-merger HP Nederland B.V. m.b.t. ouderenregelingen, gewezen deelnemers en gepensioneerden per 1 januari 2004;
4. de oude pensioenregelingen van pre-merger Digital m.b.t. ouderenregelingen, gewezen deelnemers en gepensioneerden per 1 januari 2004.

De ouderenregelingen van pre-merger HP Nederland B.V. en pre-merger Digital betreffen de dooropbouw van pensioenrechten. Daarnaast worden ten behoeve van de ouderenregeling van pre-merger HP Nederland B.V. tijdelijke ouderdomspensioenen tot aan de pensioendatum betaald (geen nieuwe instroom vanaf 2005).

Ad 1a. De basisregeling

De basisregeling geldt vanaf 1 januari 2004. Vanaf 1 januari 2006 is de basisregeling in verband met de Wet VPL gesplitst in twee onderdelen:

- de basisregeling A,
- de basisregeling.

Bij de invoering van de basisregeling per 1 januari 2004 is een aantal overgangsregelingen overeengekomen. Bij de invoering is de flexibele aanvullende regeling komen te vervallen.

De basisregeling A, de basisregeling, de overgangsregelingen en de vervallen flexibele aanvullende regeling worden hierna beschreven.

Basisregeling A

Basisregeling A geldt voor deelnemers die geboren zijn vóór 1 januari 1950 en die op 31 december 2004 en 31 december 2005 al deelnemer waren in het fonds.

Het ouderdomspensioen betreft een geïndexeerde middelloonregeling en is afhankelijk van het opbouwpercentage, het aantal pensioenjaren en de jaarlijkse pensioengrondslag. De normale pensioenleeftijd is 61 jaar, vervroeging of uitstel binnen de wettelijke kaders is mogelijk.

Het opbouwpercentage is 1,75% van de pensioengrondslag per jaar.

De pensioengrondslag is het pensioengevend salaris minus de franchise. In 2011 bedroeg deze pensioengrondslag maximaal € 43.051.

Een aanspraak op tijdelijk ouderdomspensioen (TOP) gaat in op 61-jarige leeftijd en eindigt op 65-jarige leeftijd. Het TOP geldt als AOW-overbrugging en bedraagt in principe maximaal 77% van de franchise. Het TOP wordt in 10 jaar opgebouwd (tussen het 51ste en het 61ste jaar).

De opgebouwde aanspraken worden jaarlijks onvoorwaardelijk geïndexeerd met het maximum van de stijging van het consumenten prijsindexcijfer en de loonstijging volgens de ICK-CAO uit het afgelopen jaar.

Bij overlijden van de deelnemer bestaat een aanspraak op partnerpensioen. Deze bedraagt 70% van het te bereiken ouderdomspensioen. De uitkeringsgerechtigde is de man of vrouw met wie de deelnemer is gehuwd dan wel een geregistreerd partnerschap of een samenlevingsvorm is aangegaan en aan wie door het bestuur een toezegging van partnerpensioen is gedaan. Het wezenpensioen bedraagt 17,5% van het te bereiken ouderdomspensioen.

Tot slot is er nog een arbeidsongeschiktheidspensioen (WIA-excedent) dat bij volledige arbeidsongeschiktheid een aanvulling beoogt op de WIA-uitkering tot 70% van het jaarsalaris.

De deelnemersbijdrage voor de basisregeling bedraagt 6% van de pensioengrondslag. Tussen 51 en 61 jaar geldt een extra deelnemersbijdrage van 2% van het salaris tot € 58.661 ten behoeve van de TOP-opbouw.

Basisregeling

De basisregeling geldt voor deelnemers die geboren zijn op of na 1 januari 1950 en nieuwe deelnemers, ongeacht leeftijd, van 1 januari 2006 t/m 31 december 2010.

De regeling betreft een middelloonregeling met onvoorwaardelijke indexatie voor de opgebouwde rechten van de actieve deelnemers.

De belangrijkste kenmerken van de gewijzigde basisregeling zijn:

- Pensioenleeftijd 65 jaar
- Pensioenopbouw 2,25% per jaar
- Methodiek voor vaststelling van de franchise is ongewijzigd gebleven
- Tijdelijk ouderdomspensioen vervalt (opgebouwde aanspraken voor TOP ultimo 2005 blijven bestaan)
- Bijdrage voor tijdelijk ouderdomspensioen vervalt

Overgangsregelingen

Bij de invoering van de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2004 is een aantal overgangsregelingen overeengekomen die tot doel hebben betrokkenen geen nadeel te laten ondervinden van de overgang naar de toenmalige nieuwe regeling. De overgangsregelingen zijn in samenspraak met de OR tot stand gekomen en zijn door de werkgever rechtstreeks ondergebracht in de beschikbare premiereregeling bij Delta Lloyd.

In verband met de invoering van de Wet VPL zijn deze overgangsregelingen voor de zogenaamde 55-minners per 1 januari 2006 vervallen. De betrokken deelnemers worden door de werkgever in de salarissfeer gecompenseerd.

Het vervallen van de zogenaamde VUT-overgangsregeling is gecompenseerd door de betrokken deelnemers een voorwaardelijke aanspraak te verlenen op extra ouderdomspensioen met bijbehorend

nabestaandenpensioen. Deze voorwaardelijke aanspraken zijn ondergebracht in het pensioenfonds.

De flexibele aanvullende regeling

Met de invoering van de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2004 is de flexibele aanvullende regeling komen te vervallen.

De flexibele regeling was voor rekening en risico van de deelnemer. De tot 1 januari 2004 gespaarde gelden zijn in de balans onderdeel van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers.

De spaarsaldi van de flexibele aanvullende regeling die tot 1 januari 2004 van kracht was zijn ondergebracht bij Flexioen van Robeco.

Ad 1b. De excedentregeling

Vanaf 1 januari 2009 is ook de excedentregeling voor werknemers van Hewlett-Packard ondergebracht bij het pensioenfonds. Voorheen was deze regeling rechtstreeks door de werkgever ondergebracht bij Delta Lloyd.

De excedentregeling is een beschikbare premieregeling voor werknemers met een jaarsalaris van € 58.661 (niveau 2011).

De premies worden maandelijks gestort op individuele Flexioen spaarrekeningen bij Robeco.

Op de pensioendatum kan met het dan aanwezige pensioenspaarsaldo bij het fonds of bij een verzekeraar naar keuze een ouderdomspensioen worden aangekocht, al dan niet in combinatie met een nabestaandenpensioen.

In de loop van 2009 is een proces in gang gezet waarbij individuele deelnemers de keuze hadden om hun bij Delta Lloyd opgebouwde pensioenkapitaal uit de excedentregeling collectief over te dragen naar de nieuwe excedentregeling van het fonds bij Robeco.

In de loop van 2010 is voor een groot aantal deelnemers hun pensioenkapitaal overgedragen naar Robeco.

Van Delta Lloyd is in 2010 een bedrag ontvangen van € 19,6 miljoen. In 2010 is een bedrag van € 18,9 doorgestort op de individuele rekeningen.

De resterende € 0,7 miljoen is in de loop van het verslagjaar alsnog voor het grootste deel doorgestort naar de individuele rekeningen bij Robeco.

HP en Delta Lloyd hebben overeenstemming bereikt over een schadevergoeding in verband met de opgetreden vertraging in het overdrachtproces. Delta Lloyd heeft in 2011 € 0,25 miljoen schadevergoeding betaald aan HP. Dit bedrag is naar rato verdeeld over de individuele Robeco- rekeningen van de betrokken deelnemers.

Ad 2. De premiepensioenregeling

De premiepensioenregeling geldt voor werknemers die na 1 januari 2010 in dienst zijn getreden.

De premiepensioenregeling is een beschikbare premieregeling.

De premies die worden gestort in het kader van deze nieuwe regeling worden belegd via individuele Flexioen spaarrekeningen bij Robeco.

Naast deze premiepensioenregeling is ook een WIA-excedentregeling van toepassing voor de deelnemers aan de nieuwe regeling.

Met het opgebouwde spaarsaldo kan de deelnemers op de pensioendatum een ouderdomspensioen en eventueel nabestaandenpensioen aankopen bij

een verzekeraar naar keuze.

Voorts is voor de deelnemer tijdens zijn actieve dienstverband een nabestaandenpensioen en wezenpensioen op risicobasis verzekerd bij een verzekeraar.

Bij beëindiging van het dienstverband blijft het spaarsaldo bij Robeco ondergebracht tot de pensioendatum tenzij de deelnemer kiest voor waardeoverdracht naar zijn nieuwe pensioenuitvoerder.

3.5 Verzekerden

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de mutaties van het aantal deelnemers in 2011.

	Actieve Houders premievrije Deelnemers	aanspraken	Pensioen- gerechtigden
<i>Beginstand 2011</i>	<i>1.964</i>	<i>4.057</i>	<i>1.171</i>
Toetredingen	146	0	0
Vertrek	- 159	173	0
Ingang pensioen	- 39	- 82	154
Overlijden	- 3	- 9	- 15
Afloop	0	0	- 18
Overdracht	0	- 48	0
Andere oorzaken	0	- 1	0
<i>Eindstand 2011</i>	<i>1.909</i>	<i>4.090</i>	<i>1.292</i>

De toetredingen hadden betrekking op medewerkers die bij de aangesloten ondernemingen in dienst kwamen. De vertrokken deelnemers kregen premievrije aanspraken. In bovenvermelde aantallen zijn ook de (gewezen) deelnemers aan de premiepensioenregeling opgenomen. Ultimo 2011 waren er 298 actieve en 21 gewezen deelnemers aan die regeling.

Conform art. 29 lid 2 van het pensioenreglement A en art. 28 lid 2 van het pensioenreglement streeft het bestuur in zijn beleid naar een periodieke aanpassing van ingegane pensioenen en premievrije aanspraken in verband met een eventuele stijging van de kosten van levensonderhoud.

Deze aanpassing bedroeg:

per 1 januari 2005: 0,82% en

per 1 januari 2006: 1,45%

per 1 januari 2007: 1,25%

per 1 januari 2008: 1,48%

per 1 januari 2009: 0,00%

per 1 januari 2010: 0,16%

per 1 januari 2011: 0,00%

per 1 januari 2012: 0,00% 1)

1) De aanpassing per 1 januari 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 en 2012 is van toepassing op alle gepensioneerden en gewezen deelnemers van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland.

Aanpassingen in voorgaande jaren 2):

per 1 januari 2004: 1,9%.

per 1 januari 2003: 3,4%

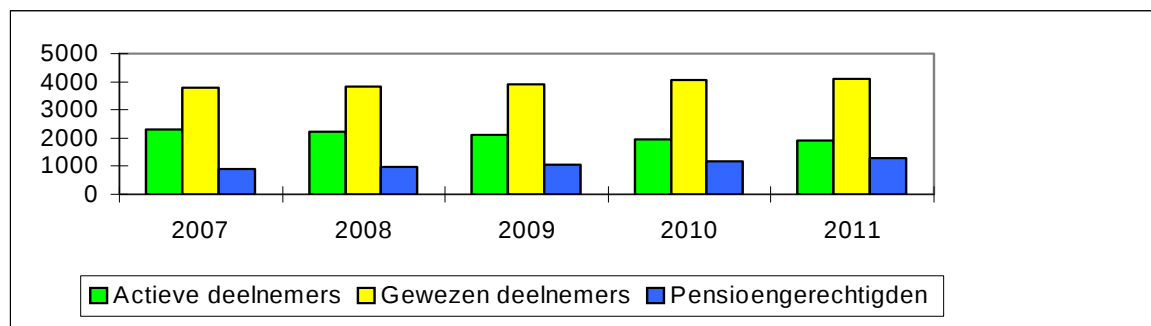
per 1 januari 2002: 4,2%;

per 1 januari 2001: 2,9%;

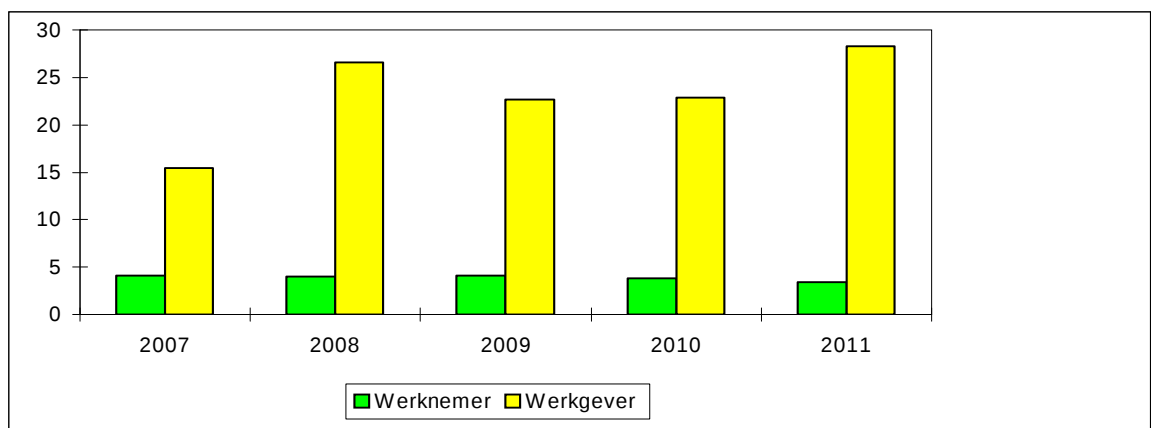
per 1 januari 2000: 2,2%;

2) De aanpassingen t/m 2004 golden alleen voor gepensioneerden en gewezen deelnemers van Stichting Pensioenfonds Digital Nederland

Aantallen deelnemers per 31 december

Premiebijdrage in mln € (exclusief premies voor risico deelnemer, inclusief herstellpremie in 2009, 2010 en 2011)

3.6 Pensioenverplichtingen

De pensioenverplichtingen worden vastgesteld op basis van de financiële opzet en de actuariële grondslagen die in de ABTN nader zijn omschreven. De actuariële grondslagen zijn gebaseerd op veronderstellingen, onder andere met betrekking tot rente en de gehanteerde overlevingstafels. De voorziening pensioenverplichtingen wordt bepaald als de contante waarde van de reeds opgebouwde pensioenaanspraken.

Vanaf 31 december 2010 worden de nieuwe Prognosetafels 2010-2060 van het Actuariel Genootschap (AG) gehanteerd met variabele correctiefactoren op de sterftekansen. Deze correctiefactoren zijn afgeleid uit een onderzoek dat eind 2010 door de actuaris is gedaan naar de sterftewaarnemingen onder de deelnemerspopulatie in de afgelopen jaren. Er wordt voorts uitgegaan van de marktrente volgens de rentetermijnstructuur van DNB, een bepaalde gehuwdheidsfrequentie en een opslag van 2% ter dekking van de (toekomstige) kosten van uitbetaling van de pensioenen.

De aldus berekende voorziening pensioenverplichtingen (inclusief de overige technische voorzieningen, exclusief de voorziening voor risico deelnemers) bedroeg per 31 december 2011 € 863,2 miljoen.

De stijging van de voorziening ten opzichte van de voorziening ultimo 2010 (€ 754,5 miljoen) bedraagt daarmee € 108,7 miljoen. De voorziening steeg onder meer met een bedrag van ruim € 114 miljoen als gevolg van de daling van de rente.

De door de certificerende actuaris uitgevoerde toets op het eigen vermogen laat zien dat de pensioenverplichtingen voldoende worden gedekt door het in het pensioenfonds beschikbare vermogen. De vermogenspositie van het fonds is onvoldoende vanwege een reservetekort.

3.7 Herverzekering

Ter dekking van risico's met betrekking tot overlijden en arbeidsongeschiktheid van de deelnemers aan de middelloonregeling is een contract gesloten bij Elips Life AG.

Het in het verslagjaar geldende contract met Elips heeft een looptijd van 1 januari 2011 tot en met 31 december 2013. Voor alle actieve deelnemers is een overlijdensrisicokapitaal in de middelloonregeling verzekerd. Daarnaast is een WIA-excedentpensioen verzekerd.

Vóór 2011 waren de risico's herverzekerd via Nationale Nederlanden. Het zogenaamde 'uitlooprisico' ten aanzien van deelnemers die op 31 december 2010 ziek waren, is nog verzekerd bij Nationale Nederlanden.

Ultimo 2011 was er nog een vordering op Nationale Nederlanden in verband met de nog af te rekenen winstdeling.

Voor alle deelnemers aan de premiepensioenregeling is een nabestaandenpensioen en wezenpensioen op risicobasis verzekerd bij Elips. Het contract met Elips had een looptijd van 1 april 2010 tot en met 31 maart 2011 en is daarna verlengd tot en met 31 december 2013.

3.8 Beleggingen

Het pensioenfonds heeft het vermogen ultimo verslagjaar als volgt gespreid.

De Europese aandelen hebben een midpoint van 12% van de totale waarde van de beleggingen en een bandbreedte tussen 10% en 14%.

Voor Wereldwijde aandelen wordt een midpoint van 28% aangehouden met een bandbreedte tussen 25% en 31%. Deze 28% is inclusief een kleine portefeuille Emerging Markets.

Euro obligaties (BlackRock) en Wereldwijde obligaties (Russell) nemen in principe beide 27,5% van de portefeuille voor hun rekening. Het aandeel van de vastrentende portefeuille komt daarmee uit op 55%.

Het uitgangspunt voor het strategische beleid is het daadwerkelijke aandeel van de LDI-fondsen in de portefeuille. De LDI-portefeuille bestaat uit Europese beleggingsfondsen van BlackRock bestaande uit obligaties met lange looptijden.

Het resterende percentage (55% minus het aandeel van de LDI-fondsen) is het strategische aandeel van de Wereldwijde obligaties.

De bandbreedte daarvan is plus en min vier procentpunten.

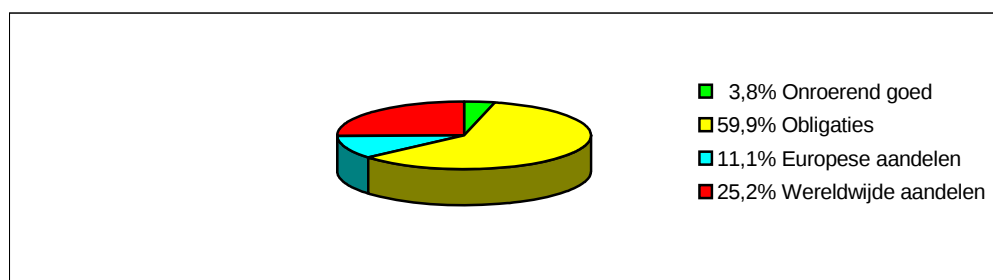
Onroerend goed tekent voor 5% van het vermogen met een bandbreedte tussen 3% en 7%.

De Euro obligaties en de aandelen worden passief beheerd de overige mandaten actief.

Op de gehele portefeuille, met uitzondering van de opkomende markten, wordt het valutarisico afgedekt.

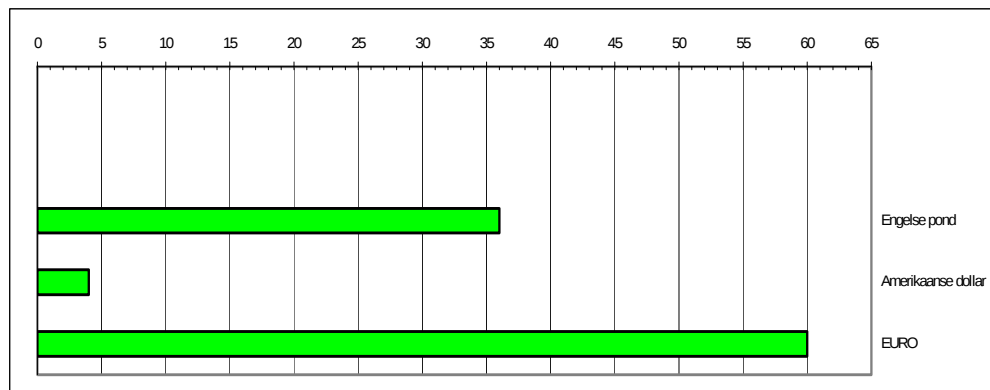
Minimaal 50% van de portefeuille dient in Euro's te zijn belegd. Voorts zijn er afspraken gemaakt met betrekking tot beleggingslimieten.

Per 31 december 2011 was de **samenstelling** van de **beleggingsportefeuille** als volgt

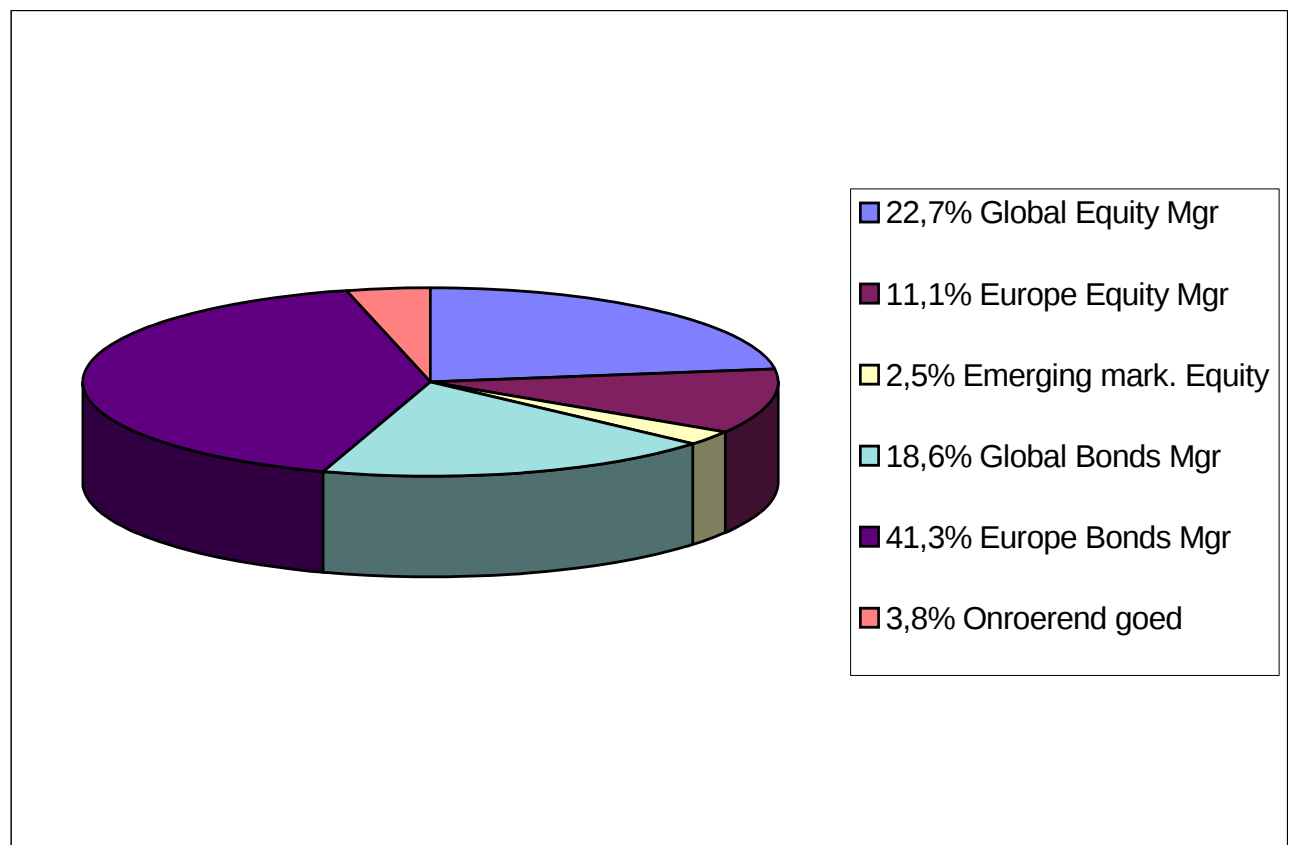

De werkelijke beleggingsmix ultimo 2011 bevindt zich binnen de bandbreedtes van de strategische mix van het pensioenfonds.

De **procentuele verdeling** van de **beleggingsportefeuille** naar **valuta** per 31 december 2011

De **verdeling** per **mandaat** per 31 december 2011 is als volgt weer te geven

Afdekking valutarisico

Het valutarisico wordt volledig afgedekt met uitzondering van het valutarisico van de beleggingen in opkomende markten.

Het bestuur heeft State Street Global Advisors (SSgA) aangesteld als zogenaamd 'currency overlay manager'.

Deze manager heeft het mandaat meegekregen om de onderliggende valutarisico's op een passieve wijze af te dekken. Deze onderliggende valutarisico's zijn een gevolg van de strategische keuze voor bepaalde beleggingscategorieën en de bijbehorende fondskeuzes. Omdat de vastrentende beleggingen geheel in euro's luiden, loopt het fonds alleen valutarisico binnen de beleggingsfondsen in aandelen en onroerend goed. De werking van het mandaat is dat SSgA maandelijks op basis van de actuele portefeuilledata de exposure per valuta-soort bepaalt.

Deze onderliggende valutarisico's worden vervolgens afgedekt door middel van valutatermijncontracten. De onderliggende looptijd van deze contracten bedraagt in de regel 3 maanden. Concreet betekent dit dat de onderliggende vreemde valuta exposure op termijn (lees: 3 maanden) wordt verkocht. Aan het einde van deze termijn heeft het fonds een verplichting om de initieel verkochte vreemde valuta's daadwerkelijk te leveren aan de tegenpartij. Om dit te voorkomen (immers de beleggingen in vreemde valuta's blijven ongewijzigd in portefeuille) heeft SSgA tevens het mandaat om aan het einde van de contractperiode een tegengestelde transactie te doen (dus het kopen van de vreemde valuta per dezelfde datum).

Aangezien de initiële verkoop en de aankoop voor dezelfde hoeveelheid en tegen dezelfde valutadatum plaatsvinden, vervalt daarmee de verplichting tot levering. Wat resteert bij elke closing is een resultaat in euro's (positief dan wel negatief). Om een hieruit volgend liquiditeitsprobleem te voorkomen heeft het fonds aan het bestaande currency overlay mandaat een zogenaamd cash equitisation mandaat toegevoegd. Dit cash mandaat is bedoeld om enerzijds te zorgen voor voldoende liquiditeiten voor de afwikkeling van de valutatermijncontracten en anderzijds ook te zorgen dat de exposure naar aandelen op peil blijft. Bij aanvang van het programma in het najaar van 2009 is daartoe een deel van de beleggingen in aandelen verkocht en deze middelen zijn herbelegd binnen het cash mandaat in een geldmarktfonds met dagelijkse liquiditeit. Het verlies aan exposure naar aandelen wordt vervolgens geneutraliseerd door een 'long' positie aan te houden in aandelenfutures op de Euro Stoxx 50 Index. Door middel van het principe van cash equitisation wordt aldus aandelenrisico gerepliceerd door middel van cash plus aandelenfutures. SSgA is als manager verantwoordelijk voor het beheer van beide mandaten en het geldmarktfonds.

Ultimo 2011 is een ongerealiseerd verlies op de afgedekte valuta's van € 8,1 miljoen onder 'derivaten' opgenomen op de balans.

3.9 Analyse van het resultaat en vermogen

Het resultaat over 2011 bedroeg € -/- 41,0 miljoen.

De analyse van dit resultaat is als volgt:

Bronnen	Resultaat
Wijziging rentetermijnstructuur	-/- 114,3
Beleggingsopbrengsten	51,2
Premie	10,2
Waardeoverdrachten	0,5
Kosten	0,1
Uitkeringen	-/- 0,1
Kanssystemen	0,3
Toeslagverlening	-/- 0,0
Aanpassing actuariële grondslagen	9,7
Mutaties	1,6
Andere oorzaken	-/- 0,2
Resultaat per saldo	-/- 41,0

Het totaal van de reserves daalde in 2011 van € 84,2 miljoen naar € 43,2 miljoen. Er is sprake van een reservetekort.

3.10 Risico en beheersing

Risico's

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Risicomanagement

Het bestuur heeft in 2011 veel aandacht besteed aan risicomanagement. Er is een werkgroep risicomanagement bestaande uit twee bestuursleden en de adviserend actuaris. Voorts is in het Investment Committee vooral aandacht besteed aan de financiële risico's.

In 2010 is een Risico Raamwerk vastgesteld.

Daarin zijn alle risico's van het pensioenfonds beschreven en is aangegeven op welke wijze deze risico's kunnen worden beheerst en op welke wijze het monitoren van de risico's dient plaats te vinden.

Het Risico Raamwerk is in januari 2011 besproken met het verantwoordingsorgaan. In 2011 heeft het bestuur verder gewerkt aan nadere invulling van het risico raamwerk en aan het uitvoeren van de acties die zijn afgesproken om tot een nog betere beheersing van de risico's te komen.

Vanaf het derde kwartaal van 2011 is aan de kwartaalrapportage die wordt opgesteld door de beleggingsadviseur een risicorapportage toegevoegd die

inzicht geeft in de stand van zaken ten aanzien van alle financiële risico's.

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor eventuele indexatie van opgebouwde pensioenrechten.

Naast het solvabiliteitsrisico loopt het fonds nog diverse andere risico's, zoals risico's samenhangende met de beleggingen en andere financiële instrumenten en het verplichtingenrisico, ook wel actuariael risico genoemd. Ten slotte loopt het fonds nog enkele andere niet-financiële risico's.

Beleggingsrisico's

Als gevolg van beleggingsactiviteiten wordt het fonds geconfronteerd met risico's gerelateerd aan financiële instrumenten en de markt waarin het fonds actief is.

Dit zogenaamde prijsrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het marktrisico, het kredietrisico en het valutarisico.

Marktrisico

Marktrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat.

Het prijsrisico kan worden beperkt door diversificatie.

Het bestuur streeft in zijn beleid naar een grote spreiding over de verschillende beleggingscategorieën en regio's.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft.

Ultimo 2010 was het programma inzake securities lending volledig afgebouwd en waren er geen aandelen meer uitgeleend.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de korte termijn. Het risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitspositie. Vanaf 2011 wordt de aan het begin van het jaar

ontvangen premie niet meer belegd, maar liquide gehouden om de uitkeringen en andere verplichtingen in de loop van het jaar te voldoen. In het kader van de rebalancing wordt voorts elk kwartaal door het bestuur beoordeeld hoeveel gelden liquide moeten worden gehouden voor de betaling van de pensioenuitkeringen in de daaropvolgende maanden. Gelet op de financiële positie van het fonds en de ontwikkelingen op de financiële markten is ook in 2011 aan het einde van elke maand beoordeeld of er rebalancing zou moeten plaatsvinden.

Valutarisico

Vanaf oktober 2009 is het valutarisico volledig afgedekt met uitzondering van de valuta's in de opkomende markten (zie hiervoor bij hoofdstuk 3.8).

Renterisico

Het fonds is gevoelig voor wijzigingen in de marktrente omdat de duration van de beleggingen en de verplichtingen niet gelijk zijn.

In dit kader heeft het bestuur al in 2007 besloten om dit risico gedeeltelijk af te dekken door het afstemmen van een deel van de vastrentende beleggingen op de duration van de verplichtingen.

Dit besluit is in het eerste kwartaal van 2008 geëffectueerd, waarmee de duration van de verplichtingen voor 40% is afgedekt. In het najaar van 2008 is besloten tot een tweede stap waarmee de duration van de verplichtingen tot ongeveer 60% wordt afgedekt. Dit besluit is in januari 2009 geëffectueerd. Het bestuur heeft in principe besloten om het renterisico voor 80% af te dekken. In 2011 is een aantal keren beoordeeld of, op basis van de marktomstandigheden, deze laatste stap al zou moeten plaatsvinden. Gelet op de lage rentestand is besloten om in 2011 nog niet over te gaan tot uitbreiding van de afdekking van het renterisico.

De feitelijke afdekking van het renterisico op basis van de marktwaarde en voorziening ultimo 2011 was ruim 55%.

Actuariële risico's

Met ingang van het boekjaar 2010 worden door het fonds de zogenaamde prognosetafels AG 2010-2060 toegepast. In deze tafels is de sterftetrend op basis van recente waarnemingen verdisconteerd. Hierdoor wordt er voor het langlevensrisico van het fonds zwaarder gereserveerd dan voorheen.

Overige relevante actuariële risico's zijn het overlijdens- en het arbeidsongeschiktheidsrisico.

Herverzekeringsrisico

Het fonds heeft ter dekking van risico's met betrekking tot overlijden en arbeidsongeschiktheid van de deelnemers herverzekeringscontracten gesloten bij Elips Life AG.

Vanaf 1 februari 2011 is het niet langer noodzakelijk om een eventuele vordering op de herverzekeraar lager te waarderen als de verzekeraar onvoldoende kredietwaardig is. Er heeft daarom geen afslag op de vordering op de herverzekeraar plaatsgevonden.

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico vanwege de onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen etc. Het bestuur voert periodiek gesprekken met haar uitvoerders waarin de voortgang en performance worden geëvalueerd.

De pensioenadministratie is uitbesteed aan Aon Hewitt. Met Aon Hewitt is een overeenkomst afgesloten waarin de werkzaamheden en performancenormen zijn beschreven in een Service Level Agreement.

Periodiek vindt evaluatie plaats.

Aon Hewitt beschikt voor deze pensioenadministratie over een recente ISAE 3402 type II rapport. Ook alle vermogensbeheerders en de custodian BNY Mellon beschikken over een recent ISAE -of daarmee vergelijkbaar rapport.

Gevoeligheidsanalyse

Indien de risico's wijzigen zal dit effect hebben op de aanwezige en de vereiste dekkingsgraad.

Per 31 december 2011 is de aanwezige dekkingsgraad 105,0%, de vereiste dekkingsgraad kan op basis van de feitelijke mix (114,5%) en op basis van de strategische mix (116,4%) vastgesteld worden. In onderstaande aannames zal voor elk afzonderlijk risico het effect op de aanwezige en vereiste dekkingsgraad worden beschreven.

Renterisico

Indien de rente daalt met 1%, zal dit een effect hebben op de voorziening pensioenverplichtingen en op de vastrente waarden. De voorziening pensioenverplichtingen stijgt met 17,7% en de renteafdekking bedraagt 60%. Dit betekent dat de dekkingsgraad daalt naar 97,9%. Een rentedaling van 1% heeft dus een daling van de dekkingsgraad met 7,1% tot gevolg.

De vereiste dekkingsgraad op basis van de feitelijke mix daalt van 114,5% naar 112,2%. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat bij een stijging van de vastrente waarden het percentage vastrentende waarden hoger wordt ten opzichte van de gehele activa. Over vastrentende waarden wordt minder risico gelopen dan over bijvoorbeeld zakelijke waarden, hierdoor daalt de vereiste dekkingsgraad op basis van de feitelijke mix.

Zakelijke waarden risico

Indien de zakelijke waarden dalen met 5% zou dit betekenen dat de totale activa zou dalen met 2,0%. De voorziening pensioenverplichtingen zou niet beïnvloed worden door de daling van de zakelijke waarden. Dit betekent dat de dekkingsgraad zou dalen met 2,1% naar een dekkingsgraad van 102,9%.

De vereiste dekkingsgraad op basis van de feitelijke mix zal dalen van 114,5% naar 114,1%. Dit wordt veroorzaakt doordat bij een daling van de zakelijke waarden het percentage zakelijke waarden lager wordt ten opzichte van de

gehele activa. Over zakelijke waarden wordt meer risico gelopen dan over bijvoorbeeld vastrentende waarden, hierdoor daalt de vereiste dekkingsgraad op basis van de feitelijke mix.

Valutarisico

Het pensioenfonds heeft voor € 22,5 miljoen aandelen opkomende markten waarvan aangenomen wordt dat deze niet zijn afgedekt. Dit betekent dat over € 22,5 miljoen van de beleggingen valutarisico wordt gelopen. Indien de valuta koersen met 5% zouden dalen, zouden de niet-euro beleggingen dalen met ruim € 1 miljoen. Dit heeft als gevolg hebben dat de dekkingsgraad daalt met 0,1% naar 104,9%.

De vereiste dekkingsgraad op basis van de feitelijke mix blijft nagenoeg gelijk.

Grondstoffenrisico

Het pensioenfonds heeft geen belegd vermogen in grondstoffen, er is dus geen sprake van een grondstoffenrisico. Een daling of stijging van de grondstoffen heeft geen effect op de aanwezige of vereiste dekkingsgraad.

Kredietrisico

Een verhoging van de creditspread heeft invloed op de aanwezige dekkingsgraad doordat de waarde van de vastrentende portefeuille afneemt. De gewogen creditspread over de gehele portefeuille bedraagt 104 basispunten ultimo 2011. Indien de creditspread verdubbelt van 104 basispunten naar 208 basispunten, dan nemen de vastrentende waarden (61% feitelijke mix) ongeveer met 5,0% af. De aanwezige dekkingsgraad daalt naar ongeveer 104,0% bij verdubbeling van de creditspread.

De vereiste dekkingsgraad wijzigt ook indien de credit spread stijgt. Als de gewogen creditspread van de totale portefeuille verdubbelt naar 208 basispunten, stijgt de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische mix van 116,4% naar 116,5%. De vereiste dekkingsgraad op basis van de feitelijke mix stijgt ook van 114,5% naar 114,6%.

In onderstaande tabel zijn bovengenoemde cijfers terug te vinden

Scenario	Wijziging	Aanwezige dekkingsgraad	vereiste dekkingsgraad obv strategische mix	vereiste dekkingsgraad obv feitelijke mix
Oorspronkelijk scenario		105,0%	116,4%	114,5%
Rente risico	rente daalt 1%	97,9%	116,4%	112,2%
Zakelijke waarde risico	daling van de zakelijke waarde met 5%	102,9%	116,4%	114,1%
Valuta risico	daling van valutakoersen met 5%	104,9%	116,4%	114,5%
Grondstoffen risico	n.v.t.	105,0%	116,4%	114,5%
Krediet risico	Gewogen credit-spread totale portefeuille verdubbelt van 104 naar 208 basispunten	104,0%	116,5%	114,6%

3.11 Gebeurtenissen na balansdatum

Hierna worden enkele belangrijke ontwikkelingen vermeld die zich na afloop van het verslagjaar hebben voorgedaan.

Evaluatie herstelplan

Begin februari 2012 heeft het fonds de formele evaluatie van het herstelplan per 31 december 2011 ingediend bij DNB. Uit deze evaluatie blijkt dat het fonds op dat moment iets achter liep op het herstelplan. Er werd ultimo 2011 volgens het herstelplan een dekkinggraad verwacht van 105% terwijl de inschatting van de dekkinggraad op dat moment 104,2% bedroeg.

De daling van de rentetermijnstructuur in 2011 en de daling van de aandelenmarkten zijn de belangrijkste oorzaken voor de daling van de dekkinggraad in 2011. De dekkinggraad ultimo 2011 kwam op basis van de definitieve cijfers uit op 105%, mede dankzij een extra herstell premie van de werkgever van € 1,7 miljoen.

Financieel crisisplan

Het bestuur heeft in april 2012 een Financieel crisisplan vastgesteld.

Het crisisplan maakt deel uit van de Actuariële en bedrijfstechnische nota van het fonds. Het crisisplan geeft een beschrijving van maatregelen die het bestuur op korte termijn effectief kan inzetten indien de dekkinggraad zich bevindt of zeer snel beweegt richting kritische waarden, waardoor het realiseren van de doelstellingen van het fonds in gevaar komt.

Namens het bestuur,

Marcel Lasonder, voorzitter

René van Warmerdam, bestuurslid

Amstelveen, 7 juni 2012

Jaarrekening

4.1 Balans per 31 december (na resultaatverdeling) (x € 1.000)

Activa	2011	2010
A. Beleggingen voor risico pensioenfonds		
- Vastgoedbeleggingen	34.611	37.999
- Aandelen	328.550	352.647
- Vastrentende waarden	542.267	447.883
- Derivaten	0	0
<i>Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds</i>	<i>905.428</i>	<i>838.529</i>
B. Beleggingen voor risico deelnemers		
- Vastgoedbeleggingen	343	418
- Aandelen	24.401	25.269
- Vastrentende waarden	32.439	28.353
- Overige beleggingen	9.325	8.605
<i>Totaal beleggingen voor risico deelnemers</i>	<i>66.508</i>	<i>62.645</i>
<i>Totaal beleggingen</i>	<i>971.936</i>	<i>901.174</i>
C. Vorderingen en overlopende activa		
- Te vorderen dividend en dividendbelasting	26	91
- Premies werkgever	4.306	3.107
- Vordering rekening-courant herverzekeraar	580	4
- Overige vorderingen	902	1.110
<i>Totaal vorderingen en overlopende activa</i>	<i>5.814</i>	<i>4.312</i>
D. Overige activa		
<i>Liquide middelen</i>	<i>7.585</i>	<i>5.861</i>
Totaal activa	985.335	911.347
Passiva	2011	2010
E. Stichtingskapitaal en reserves		
- Overige reserves	43.163	84.162
<i>Totaal Stichtingskapitaal en reserves</i>	<i>43.163</i>	<i>84.162</i>
F. Technische voorzieningen		
- Voorziening pensioenverplichtingen	858.046	749.978
- Overige technische voorzieningen	5.197	4.522
<i>Totaal technische voorzieningen</i>	<i>863.243</i>	<i>754.500</i>
G. Voorzieningen pensioenverplichtingen risico deelnemers	66.508	62.645
H. Herverzekeringen	223	11
I. Overige schulden en overlopende passiva	12.198	10.029
Totaal passiva	985.335	911.347

4.2 Staat van baten en lasten (x € 1.000)

	2011	2010
Baten		
A. Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	31.675	26.648
B. Premiebijdragen risico deelnemers	5.693	4.680
C. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds		
-Indirecte beleggingsopbrengsten	60.574	83.495
-Directe beleggingsopbrengsten	1.338	1.625
-Kosten van vermogensbeheer	- 856	- 895
<i>Totaal beleggingsresultaten risico pensioenfonds</i>	<i>61.056</i>	<i>84.225</i>
D. Beleggingsresultaten risico deelnemers	- 1.244	5.110
Totaal baten	97.180	120.663
Lasten		
E. Pensioenuitkeringen	- 21.428	- 20.236
F. Pensioenuitvoeringskosten	- 1.412	- 1.633
G. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		
• Pensioenopbouw	- 19.881	-16.023
• Indexering en overige toeslagen	0	0
• Rentetoevoeging	- 9.823	-9.149
• Onttrekking voor pensioenuitkeringen en uitvoeringskosten	21.703	21.541
• Wijziging marktrente	- 114.341	-67.527
• Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	4.631	1.477
• Overgang op nieuwe sterftetafels	0	-8.081
• Wijziging actuariële grondslagen	9.683	0
• Resultaat op actuariële grondslagen	484	-699
• Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	- 1.199	-127
<i>Totaal mutatie voorziening voor risico pensioenfonds</i>	<i>- 108.743</i>	<i>-78.588</i>
H. Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	- 3.863	- 28.741
I. Mutatie herverzekeringen	- 568	- 1.750
J. Saldo overdrachten van rechten	- 1.937	20.046
K. Overige lasten	- 228	-24
Totaal lasten	- 138.179	-110.926
Saldo van baten en lasten	- 40.999	9.737
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Overige reserves	-40.999	9.737

4.3 Kasstroomoverzicht

(x €. 1.000); directe methode

	2011	2010
Kasstroomen uit operationele activiteiten		
<i>Ontvangsten</i>		
Uitkeringen herverzekering inclusief resultaatdeling	962	448
<i>Uitgaven</i>		
Pensioenuitkeringen	-21.226	-20.236
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	- 1.445	-1.874
<i>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</i>	<i>- 21.709</i>	<i>-21.662</i>
 Kasstroomen uit financieringsactiviteiten		
<i>Ontvangsten</i>		
Bijdragen van werkgevers en werknemers	35.655	24.989
Directe beleggingsopbrengsten	1.338	1.905
Overgenomen pensioenverplichtingen	3.357	22.790
<i>Uitgaven</i>		
Kosten van vermogensbeheer	-615	- 1.014
Overgedragen pensioenverplichtingen	- 5.295	- 2.744
Premies herverzekering	- 1.530	- 2.198
<i>Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>	<i>32.910</i>	<i>43.728</i>
 Kasstroomen uit investeringsactiviteiten		
<i>Ontvangsten</i>		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	246.629	36.214
<i>Uitgaven</i>		
Aankopen en verstrekkingen van beleggingen	- 255.350	-56.494
<i>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	<i>- 8.721</i>	<i>- 20.280</i>
 <i>Koers-, omrekening- en overige verschillen</i>	<i>- 756</i>	<i>1.643</i>
 Mutatie in geldmiddelen	1.724	3.429

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling in de jaarrekening

Presentatie/uitvoering

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijn RJ 610 Pensioenfondsen en Titel 9 BW 2.

Balans

Voorzover niet anders vermeld, worden activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde; eventueel verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Activa en passiva in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de valutakoers per balansdatum. Valutatermijntransacties, die ultimo boekjaar nog niet zijn afgewikkeld, worden gewaardeerd op het verschil tussen contractkoers en de koers per balansdatum op de termijnmarkt voor termijncontracten met een looptijd die gelijk is aan de resterende looptijd van het termijncontract.

Aandelen/obligaties

De aandelen en obligaties worden gewaardeerd tegen marktwaarde. De aandelen en obligaties zijn beursgenoteerd, met uitzondering van de beleggingen in beleggingspools. De belangen in beleggingspools worden gewaardeerd tegen de indirecte actuele waarde, zijnde een afspiegeling van de koersen van de fondsen die in de betreffende beleggingspools zijn ondergebracht.

Onroerend goed fondsen

De beleggingen in onroerend goed beleggingsmaatschappijen worden beschouwd als indirecte beleggingen in onroerend goed en dienovereenkomstig in de balans gepresenteerd.

Deze beleggingen worden gewaardeerd tegen de slotkoersen van de laatste beursdag van het boekjaar. De koersen zijn aangeleverd door de vermogensbeheerder.

Derivaten

Dit betreft het saldo van de valutatermijncontracten die worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De waardemutaties worden verantwoord onder de indirecte beleggingsopbrengsten.

Flexioen

De individuele flexioenrekeningen bij Robeco worden gewaardeerd tegen de slotkoersen van de onderliggende spaar- en beleggingsfondsen op de laatste beursdag in het boekjaar. De koersen zijn aangeleverd door Robeco.

Overige reserves

De algemene reserve betreft de reserve die niet voor een specifiek doel is bestemd. Onder het FTK is geen sprake van een beleggingsreserve en een reserve algemene risico's.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen is berekend als het totaal van de contante waarde van de op de balansdatum over de verstreken diensttijd opgebouwde aanspraken van de (gewezen) deelnemers en de contante waarde van de ingegane pensioenen. De contante waarde is berekend op basis van de grondslagen en methoden uit de actuariële en bedrijfstechnische nota van het fonds.

De belangrijkste grondslagen zijn de volgende:

- De voorziening is berekend op basis van de rentetermijnstructuur zoals maandelijks gepubliceerd door De Nederlandsche Bank (DNB). Ultimo 2011 bedroeg de van toepassing zijnde rente 2,75% (ultimo 2010 3,5%). Ultimo 2011 is de gemiddelde rentetermijnstructuur van de laatste drie maanden gehanteerd.
- Sterftekansen: ontleend aan de prognosetafel 2010-2060 van het Actuarieel Genootschap, met toepassing van variabele correctiefactoren op de sterftekansen.
- Samenlevingsfrequentie: Er wordt uitgegaan van een leeftijdsafhankelijke samenlevingsfrequentie tot en met de leeftijd 65 jaar. Na 65 jaar neemt de samenlevingsfrequentie af met de sterftekansen van de partner.
- Wezenpensioen: ter financiering van het wezenpensioen is de voorziening voor partnerpensioen met 2% verhoogd voor niet-pensioentrekkenden.
- Kosten: ter dekking van toekomstige kosten is een opslag van 2% op de koopsommen en de voorziening pensioenverplichtingen gelegd. Daarnaast is jaarlijks voor kostendekking een opslag van 1% van de som van de pensioengrondslagen in de bijdragen van de aangesloten ondernemingen begrepen.
- De toeslagen op de pensioenaanspraken van actieve deelnemers zijn onvoorwaardelijk en worden gefinancierd vanuit de kostendekkende premie. De toeslagen op de pensioenaanspraken van gepensioneerde en gewezen deelnemers zijn voorwaardelijk en worden gefinancierd vanuit overrendement.

Uit hoofde van de aard van de financieringsovereenkomst bestaat geen achterstand in de financiering van de pensioenaanspraken over verstreken diensttijd.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

Dit betreft verplichtingen uit hoofde van de aanvullende oud Digital-regeling, de vanaf 1 januari 2009 geldende excedentregeling en de vanaf 1 januari 2010 geldende premiepensioenregeling.

Deze regelingen zijn voor rekening en risico van de deelnemers.

Wnw + AMT premies en overige voorzieningen

Onder deze post zijn opgenomen de vooruit ontvangen premies ten behoeve van de pensioendoorbouw van de medewerkers die in het kader

van een vertrekregeling voor ouderen als omschreven in het Werk-naar-werk (WNN)- en Afscheid-met-toekomst-plan (AMT), sinds 1999 de aangesloten ondernemingen hebben verlaten. Daarnaast is ook een overige voorziening voor AOW compensatie opgenomen alsmede de voorziening voor zieken. De voorziening voor zieken wordt bepaald op twee maal de jaarlijkse risicopremie voor de herverzekering van het arbeidsongeschiktheidsrisico.

Staat van baten en lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. De beleggingen worden gewaardeerd tegen beurswaarde. De hieruit voortvloeiende ongerealiseerde beleggingsresultaten en de gerealiseerde beleggingsopbrengsten worden ten gunste of ten laste van het resultaat gebracht. Ten aanzien van de bepaling van de mutatie voorzieningen wordt verwezen naar de waarderingsgrondslagen van de betreffende balansposten.

4.5 Toelichting balans

Toelichting Activa

Ad A. Toelichting beleggingen voor risico pensioenfonds

Onroerend goed fondsen

	2011	2010
<i>Stand per 1 januari</i>	37.999	30.410
Aankopen	0	0
Verkopen	0	0
Waarderingsverschillen	- 3.388	7.589
<i>Stand per 31 december</i>	34.611	37.999

Aandelen

	2011	2010
<i>Stand per 1 januari</i>	352.647	338.744
Aankopen	239.956	18.551
Verkopen	- 243.096	-57.388
Waarderingsverschillen	- 20.957	52.740
<i>Stand per 31 december</i>	328.550	352.647
<i>waarvan belangen in beleggingspools</i>	321.140	351.717

Vastrentende waarden

	2011	2010
<i>Stand per 1 januari</i>	447.883	382.743
Aankopen	1.405	16.392
Verkopen	0	-640
Waarderingsverschillen	92.979	49.388
<i>Stand per 31 december</i>	542.267	447.883
<i>waarvan belangen in beleggingspools</i>	542.267	447.883

Als gevolg van de herclassificatie uitgevoerd door BNY Mellon zijn de aan- en verkopen van aandelen 12.828 hoger voorgesteld dan daadwerkelijk via bankmutaties heeft plaatsgevonden.

Er wordt niet belegd in premiebijdragende ondernemingen

Derivaten

	2011	2010
<i>Stand per 31 december</i>	0	0

Het pensioenfonds maakt gebruik van valutatermijntransacties e.d. ter afdekking van valutarisico's van de beleggingen in buitenlandse valuta.

Per 31 december 2010 bedraagt de boekwaarde van valutatermijncontracten ten behoeve van beleggingen - 8.112.

Dit bedrag is aan de passiva kant van de balans opgenomen onder de post Overige schulden.

Ultimo 2011 was de procentuele verdeling van de beleggingen over de verschillende valuta als volgt: Euro 61%, Amerikaanse Dollar 4%, Britse Pond 35%. Het valutarisico is volledig afgedekt, met uitzondering van de valuta's in opkomende markten.

Ad B. Toelichting beleggingen voor risico deelnemers

Betreft beleggingen via Flexioenrekeningen bij Robeco

	2011	2010
<i>Stand per 1 januari</i>	62.645	33.904
Aankopen	8.640	26.231
Verkopen	- 3.533	- 2.600
Waarderingsverschillen	- 1.244	5.110
<i>Stand per 31 december</i>	66.508	62.645

Ad C. Toelichting Premies

	2011	2010
Premies werkgever	4.306	3.107

Dit betreft een vordering op de werkgever uit hoofde van de indexatie van de aanspraken van de actieve deelnemers per 1 januari 2012.

Ad C. Toelichting Overige vorderingen

	2011	2010
Vordering op herverzekeraar	623	851
Te ontvangen compensatie vermogensbeheer	0	250
Te ontvangen vanuit beëindigde securities lending	271	0
<i>Overige</i>	8	9
<i>Totaal</i>	902	1.110

Ad D. Toelichting Overige activa

Liquide middelen

	2011	2010
Rekening courant Royal Bank of Scotland (RBS)	7.484	2.642
Roparco zakelijke bankrekening	37	0
Liquide middelen bij vermogensbeheerders	64	3.219
<i>Totaal</i>	7.585	5.861

De liquide middelen bij de vermogensbeheerders zijn niet ter vrije beschikking van het fonds.

Toelichting passiva

Ad E. Toelichting stichtingskapitaal en reserves

Overige reserves

	2011	2010
Stand per 1 januari	84.162	74.425
Resultaatbestemming	- 40.999	9.737
Stand per 31 december	43.163	84.162

Het vereist eigen vermogen is 141.325 (zie ook meerjarenoverzicht op pagina 4).

Ad F. Toelichting technische voorzieningen

	2011	2010
Voorziening pensioenverplichtingen	858.047	749.978
Overige technische voorzieningen:		
Voorziening WNW en AMT	2.606	3.065
Voorziening AOW compensatie	151	141
Voorziening zieke werknemers	2.439	1.316
Totaal	863.243	754.500

De gemiddelde duration van de voorziening pensioenverplichtingen is 17,65 (2010: 17,05). De duration geeft aan in welke mate de voorzieningen gevoelig zijn voor wijziging van de rentetermijnstructuur. Hoe hoger de duration, des te gevoeliger de voorzieningen zijn voor renteveranderingen.

Ultimo 2011 is de aanwezige voorziening voor WNW ongeveer € 1,6 miljoen hoger dan de actuarieel benodigde voorziening. Een eventueel overschot of tekort wordt met de aangesloten ondernemingen verrekend.

De voorziening voor zieke werknemers betreft een voorziening voor de toekomstige schadelast voor het fonds voor deelnemers die op 31 december 2011 ziek zijn.

Onder de activa is een vordering opgenomen op de herverzekeraar omdat de arbeidsongeschiktheidsrisico's volledig zijn herverzekerd. Vanaf 2011 is op deze vordering geen kredietafslag meer toegepast. Ultimo 2010 was de kredietafslag 102.

Voorts zijn in de voorziening pensioenverplichtingen vanaf boekjaar 2009 de ontvangen risicopremies voor de arbeidsongeschiktheidsverzekering in de excedentregeling opgenomen. De gedragslijn is om de voorziening pensioenverplichtingen te verhogen met tweemaal de risicopremie voor de arbeidsongeschiktheidsverzekering in de excedentregeling.

De overige technische voorzieningen zijn overwegend langlopend.

Het mutatieoverzicht voor de voorziening pensioenverplichtingen is als volgt:

	2011	2010
Stand technische voorzieningen 1 januari	754.500	675.912
Pensioenopbouw	19.881	16.023
Indexering en overige toeslagen	0	0
Intresttoevoeging	9.823	9.149
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	- 21.703	- 21.541
Wijziging marktrente	114.341	67.527
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	- 4.631	- 1.477
Overgang op nieuwe sterftetafels	0	8.081
Wijziging actuariële grondslagen	- 9.683	0
Resultaat op kanssystemen	- 484	699
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	1.199	127
Totaal	863.243	754.500

De voorziening kan als volgt worden uitgesplitst:

	2011	2010
Actieven en arbeidsongeschikten	290.543	262.590
Gewezen deelnemers (slapers)	259.208	221.745
Pensioengerechtigden	313.492	270.165
Totaal	863.243	754.500

Ad G. Toelichting voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

Dit betreft het totaal van de flexioenrekeningen bij Robeco
Het verloop van deze voorziening kan als volgt worden uitgesplitst:

	2011	2010
Flexioenrekeningen bij Robeco ultimo vorig boekjaar	62.645	33.904
Spaarbijdragen	5.770	4.680
Overgenomen pensioenverplichtingen	2.864	21.550
Overgedragen pensioenverplichtingen	- 665	-51
Opheffingen in verband met pensionering	- 2.868	- 2.548
Beleggingsopbrengsten	- 1.244	5.110
Overige mutaties	6	0
Flexioenrekeningen ultimo boekjaar	66.508	62.645

Ad H. Toelichting herverzekeringen

Dit betreft de rekening-courant schuld aan de risicoherverzekeraar

	2011	2010
Rekening-courant schuld aan Swiss Re	223	11

Ad I. Toelichting overige schulden en overlopende passiva

	2011	2010
Rekening-courant werkgever	2.122	1.956
Beheerloon	231	472
Accountants-, actuaris- en administratiekosten	268	301
Derivaten	8.112	5.417
Nog te verwerken waardeoverdrachten	41	744
Overige	1.424	1.139
<i>Totaal</i>	<i>12.198</i>	<i>10.029</i>

De derivaten betreft een ongerealiseerd verlies op het valuta-afdekking programma zoals dat voor het fonds wordt uitgevoerd door State Street Global Advisors.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Het pensioenfonds heeft een overeenkomst voor de uitvoering van de pensioenadministratie afgesloten met Aon Hewitt in Amsterdam.

De looptijd van de overeenkomst is van 1 januari 2009 tot en met 31 december 2013.

De jaarlijkse kosten voor administratie en bestuursondersteuning in dit contract zijn begroot op € 579.248,-- (excl. btw, niveau 2011).

Een Service Level Agreement maakt onderdeel uit van deze overeenkomst.

Verbonden partijen

De aangesloten ondernemingen en de bestuursleden van het pensioenfonds zijn aan te merken als verbonden partijen

4.6 Toelichting staat van baten en lasten

Toelichting Baten

Ad A. Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

De verdeling van de bijdragen kan als volgt worden weergegeven.

			Totaal 2011	Totaal 2010
	werkgevers	werknemers		
Basisregeling	27.837	3.368	31.205	26.375
Risicopremies excedent	256	0	256	204
Extra inkoop rechten	214	0	214	69
Totaal	28.307	3.368	31.675	26.648

De kostendekkende premie in 2011 bedroeg € 30,8 miljoen . De gedempte premie bedroeg € 28,3 miljoen. De minimaal te ontvangen premie en de feitelijke premie bedroegen € 37,4 miljoen (inclusief premies risico deelnemers).

In de werkgeverspremie voor de basisregeling is een bate opgenomen ad € 4,3 miljoen in verband met de indexatie van de pensioenaanspraken van actieve deelnemers per 1 januari 2012.

Ad B. Premiebijdragen risico deelnemers

De verdeling van de bijdragen kan als volgt worden weergegeven.

			Totaal 2011	Totaal 2010
	werkgevers	werknemers		
Excedentregeling	2.201	1.438	3.639	4.172
Premiepensioenregeling	1.259	795	2.054	508
Totaal	3.460	2.233	5.693	4.680

Ad C. Beleggingsresultaten risico pensioenfondsen

De beleggingsopbrengsten betreffen.

			Totaal 2011	Totaal 2010
	Direct	Indirect		
Aandelen	1	- 20.957	- 20.956	52.749
Obligaties	0	92.979	92.979	49.388
Onroerend goed fondsen	0	- 3.388	- 3.388	7.589
Overig 1)	1.337	-8.060	-6.723	- 24.606
Subtotaal	1.338	60.574	61.912	85.120
Kosten van vermogensbeheer			- 856	- 895
Totaal			61.056	84.225

1) Dit betreft voornamelijk resultaten met betrekking tot afdekking van het valutarisico.

Ad D. Beleggingsresultaten risico deelnemers

Dit betreft het ongerealiseerde resultaat op de flexioenrekeningen bij Robeco

	2011	2010
Indirecte ongerealiseerde opbrengsten	- 1.244	5.110

Toelichting Lasten

Ad E. Pensioenuitkeringen

	2011	2010
Ouderdomspensioen	19.098	18.019
Nabestaandenpensioen	1.708	1.622
Wezenpensioen	161	167
Arbeidsongeschiktheidspensioen	461	428
<i>Totaal pensioenuitkeringen</i>	<i>21.428</i>	<i>20.236</i>

Ad F. Pensioenuitvoeringskosten

Deze kunnen als volgt worden gespecificeerd.

	2011	2010
Administratiekosten en bestuursondersteuning	701	749
Adviseurskosten	408	513
Accountantskosten	49	47
Actuariële certificering	24	24
Communicatie met deelnemers	77	97
ALM-studie	1	37
Opleidingskosten	7	10
Overige kosten	145	156
<i>Totaal</i>	<i>1.412</i>	<i>1.633</i>

Personeelskosten

Het pensioenfonds had per 31 december 2011 geen medewerkers in dienst.

Ad G. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De verschillende componenten van deze mutatie zijn al vermeld in de rekening van baten en lasten.

Ad H. Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

Deze mutatie betreft de mutatie van het saldo van de flexioenrekeningen bij Robeco.

Ad I. Mutatie herverzekeringen

Dit betreft de netto premies voor de herverzekering van risico's van overlijden en arbeidsongeschiktheid van de deelnemers na aftrek van de uitkeringen en resultatendeling.

	2011	2010
Premies boekjaar	- 1.530	- 2.198
Resultatendeling boekjaar	0	1.057
Correctie voorgaande jaren	543	-733
Uitkeringen boekjaar	419	124
<i>Totaal</i>	<i>- 568</i>	<i>- 1.750</i>

Ad J. Saldo overdrachten van rechten

Het saldo is als volgt ontstaan.

	2011	2010
Overgenomen pensioenverplichtingen	3.357	22.790
Overgedragen pensioenverplichtingen	- 5.294	-2.744
<i>Totaal</i>	<i>- 1.937</i>	<i>20.046</i>

Het grote bedrag van de post Overgenomen pensioenverplichtingen in 2010 is een gevolg van de overdracht van polissen vanuit de oude excedentregeling van HP bij Delta Lloyd. Totaal gaat het om een bedrag van 18.910.

Ad K. Overige lasten

Dit betreft.

	2011	2010
Afname van de vordering op de herverzekeraar in verband met de voorziening voor zieken	- 228	- 24

Namens het bestuur,

Marcel Lasonder, voorzitter

René van Warmerdam, bestuurslid

Amstelveen, 7 juni 2012

5. Overige gegevens

5.1 Vaststelling

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland heeft de jaarrekening 2011 vastgesteld in de bestuursvergadering van 7 juni 2012.

5.2 Resultaatbestemming

Voorgesteld wordt om het saldo van baten en lasten ten laste van de overige reserves te brengen. Dit voorstel is reeds in de jaarrekening verwerkt.

5.3 Uitvoeringsovereenkomst met de werkgevers

De kostendekkende premie vormt de basis voor de door de aangesloten ondernemingen verschuldigde bijdragen. Deze kostendekkende premie bestaat uit de volgende onderdelen:

1. de lasten van inkoop van de door de deelnemers in het boekjaar verworven aanspraken;
2. de lasten van de toeslagen op de opgebouwde aanspraken van de deelnemers op 1 januari van het boekjaar;
3. de lasten verbonden aan mutaties in het deelnemersbestand door mutaties, zoals toe- en uittreding, wijziging parttimegraad, correcties;
4. de risicopremies voor partner-, wezen- en arbeidsongeschiktheidspensioenen;
5. vermeerderd met de ultimo het voorafgaande jaar vereiste solvabiliteitsopslag voor het in stand houden van het vereiste eigen vermogen;
6. de bijdragen aan de beschikbare premieregelingen volgens de geldende pensioenpremiestaffels;
7. vermeerderd met een opslag van 1% van de pensioengrondslag ter dekking van de uitvoeringskosten;

De door de aangesloten ondernemingen verschuldigde bijdragen zijn gelijk aan de kostendekkende premie.

De financiële positie van het pensioenfonds kan voor het bestuur aanleiding zijn om de verschuldigde bijdrage aan te passen.

De geldende methodiek om de premie van de aangesloten ondernemingen vast te stellen, is vastgelegd in de Abtn van het fonds.

5.4 Oordeel Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan bestaat uit gelijk verdeelde vertegenwoordigingen van actieve deelnemers, pensioengerechtigden en vertegenwoordigers van de werkgever. Dit is het vijfde jaar na de instelling in 2008 waarin het Verantwoordingsorgaan van het Hewlett-Packard pensioenfonds haar oordeel geeft. Het Verantwoordingsorgaan handelt onafhankelijk. Het oordeel van het Verantwoordingsorgaan wordt altijd gelijktijdig met het jaarverslag gepubliceerd.

Verantwoording dient te worden afgelegd over het beleid en de wijze waarop het is gevoerd en over de naleving van de “Principes voor goed Pensioenfondsbestuur”. Bij de verantwoording door het Pensioenfondsbestuur let het Verantwoordingsorgaan of het Bestuur haar beleid dusdanig heeft uitgevoerd dat met de belangen van alle belanghebbenden verstandig is omgegaan en daar ook op een evenwichtige wijze rekening mee is gehouden.

Oordeel Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan heeft drie bijeenkomsten gehad met het Bestuur. Gebruikmakend van de beschikbare informatie waaronder het concept jaarverslag en besproken informatie tijdens de bijeenkomsten met het Bestuur komt het Verantwoordingsorgaan tot het hieronder weergegeven oordeel. Het oordeel van het Verantwoordingsorgaan is onder voorbehoud van wijzigingen in concepten en onder voorbehoud van een door de accountant af te geven “verklaring”.

Bevindingen

1. De besluitvorming rondom het financieringsbeleid is zorgvuldig geweest, hierbij is rekening gehouden met een ieders belang.
2. Het in gang gezette beleggingsbeleid is verder vormgegeven en er is een verbetering vooral op het gebied van risicobeheersing. Dit is op basis van de rol van het investment committee samen met haar adviseurs.
3. De toeslagen conform het beleid zijn uitgevoerd.
4. Het Bestuur heeft het deskundigheidsplan herzien en aangepast conform aanbevelingen van het Verantwoordingsorgaan. Gezien het grote belang hiervan blijft de continuïteit van deskundigheid een punt van aandacht.
5. Het door het Verantwoordingsorgaan geadviseerd gebruik van scenarioplanning met een goede en heldere uitwerking heeft een eerste aanzet gekregen. Het Verantwoordingsorgaan kijkt uit naar een verdere detaillering.

6. Het Verantwoordingsorgaan heeft er met genoeg kennis van genomen dat de ingezette verbetering van samenwerking en communicatie tussen bestuur en deelnemersraad zich in 2011 verder positief heeft ontwikkeld.
7. Het bestuur heeft voor 2011 vijf doelstellingen vastgesteld namelijk Risicobeheersing, Kostenbeheersing, Financieel beleid, Samenwerking HP Pensioenfondsen - EDS Pensioenfondsen en Communicatie. Er zijn specifieke punten per doelstelling gedefinieerd. Het Verantwoordingsorgaan kijkt uit naar de voortgangsrapportage.
8. Het Bestuur heeft in april 2012 het Verantwoordingsorgaan gevraagd advies uit te brengen en instemming te verlenen over de "*vorm, inrichting en samenstelling*" van het intern toezicht in het najaar van 2012. Het Verantwoordingsorgaan stemt in met de keuze voor Visitatie Commissie Holland (VCH).
9. Het Bestuur heeft, in april 2012, het Verantwoordingsorgaan geïnformeerd over een wijziging van het reglement van het Verantwoordingsorgaan op basis van het door De Nederlandsche Bank (DNB) gegeven advies, hierbij worden de vertegenwoordigers van de Deelnemers en Pensioengerechtigden gekozen door middel van verkiezingen en niet meer door de DR voorgedragen. De verkiezingen zijn gepland voor 2014.

Oordeel over het handelen van het Bestuur

1. Het Bestuur heeft afdoende informatie aan het Verantwoordingsorgaan verstrekt om zich een oordeel te vormen.
2. Het handelen van het Bestuur in 2011 is zoveel mogelijk in overeenstemming geweest met het door haar vastgestelde beleid en in overeenstemming geweest met de statuten en reglementen.
3. Het Bestuur heeft in 2011 een consistent beleid gevoerd, waarbij de belangen van alle betrokkenen zijn afgewogen.

Aanbevelingen

1. Het Verantwoordingsorgaan vraagt het Bestuur de deskundigheid regelmatig te blijven toetsen en verder te bevorderen door het volgen van specifieke opleidingen en tevens het Verantwoordingsorgaan te informeren over de voortgang d.m.v. tussenrapportages.
2. Het communicatieplan op korte termijn verder uit te werken. Het bewustzijn over het pensioen te vergroten bij de deelnemers en pensioengerechtigden, mede gezien het feit dat het pensioen geen zekerheid meer is.
3. Het Verantwoordingsorgaan beveelt het Bestuur aan ook in de toekomst transparantie naar alle betrokken partijen te blijven betrachten en deze verder te vergroten
4. Met betrekking tot de mogelijke samenwerking tussen het EDS Pensioenfonds en HP Pensioenfonds verzoekt het Verantwoordingsorgaan te komen met een status en beoogd stappenplan.
5. De voortgang m.b.t. de geformuleerde doelstellingen en specifieke punten te blijven delen met het Verantwoordingsorgaan.

Voorzover het Verantwoordingsorgaan heeft kunnen beoordelen heeft het Bestuur van het pensioenfonds gedurende de verslagperiode gehandeld conform de *“De principes voor goed Pensioenfondsbestuur”*

Amstelveen, 7 juni 2012

Voorzitter

Secretaris

H. Daniels

G.P.M. van Zelst

Reactie van het bestuur op het oordeel van het verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft met belangstelling kennis genomen van het oordeel van het Verantwoordingsorgaan over 2011.

Het bestuur bedankt het Verantwoordingsorgaan voor de goede samenwerking en de constructieve adviezen inzake het beleid van het fonds. Het bestuur zal de aanbevelingen van het Verantwoordingsorgaan waar mogelijk opvolgen.

5.5 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland te Amstelveen is aan Towers Watson B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het verslagjaar 2011.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn 'Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen' heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld; en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132, vanwege het reservetekort.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland is naar mijn mening niet voldoende, vanwege het reservetekort.

Purmerend, 14 juni 2012

drs. B.A. Weijers AAG
verbonden aan Towers Watson B.V.

5.6 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Bestuur van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2011 van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland te Amstelveen gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2011, de staat van baten en lasten over 2011 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW), met inachtneming van het bepaalde in artikel 146 Pensioenwet. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet ten doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van het pensioenfonds gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland per 31 december 2011 en van het resultaat over 2011 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW, met inachtneming van het bepaalde in artikel 146 Pensioenwet.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge Artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Zwolle, 14 juni 2012

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. H. Elgersma RA